

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA

**UZŅĒMUMA SIA “GRĀMATVEDĪBA JUMS” SAIMNIECISKĀS
DARBĪBAS IZPĒTE**

Operating research of accounting company “Grāmatvedība Jums”.

DIPLOMDARBS

Profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programma

Autore: **Suzana Gašpuite**

Stud. Apl. Nr. Sg 12085

Darba vadītājs: Asoc.prof. I. Romānova

RĪGA 2016

ANOTĀCIJA

Darba mērķis ir pamatojoties uz uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” saimnieciskās darbības izpētes rādītājiem, ietverot finanšu analīzes, maksātspējas, iekšējās kontroles un SVID analīzi, noteikt nozīmīgākās saimnieciskās darbības problēmas un izstrādāt priekšlikumus saimnieciskās darbības pilnveidošanai.

Diplomdarbs sastāv no ievada, trīs nodaļām, secinājumiem, priekšlikumiem un izmantotās literatūras avotiem. Pirmajā nodaļā ir apkopota teorētiskā informācija, kurā ietvertas pamatprasības, pēc kurām jāvadās uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums”. Otrajā nodaļā ir uzņēmuma saimnieciskās darbības izpēte, izmantojot finanšu rādītāju metodes, trešajā nodaļā ir uzņēmuma nākotnes perspektīvu noteikšana un salīdzinājums ar konkurējošu uzņēmumu.

Darba apjoms ir 66 lapas, tajā iekļauti 3 attēli un 21 tabula. Darbā izmantoti 28 literatūras avoti.

Atslēgvārdi: saimnieciskā darbības izpēte, likviditāte, rentabilitāte, maksātspēja, SVID, attīstība.

ANOTATION

Aim of the work is, based on SIA „Grāmatvedība Jums” business activity indicators, financial analysis, liquidity, internal control and SWOT analysis, to determine the most important operational issues and come up with suggestions for improving business activity performance.

Thesis consists from introduction, three sections, conclusions, suggestions and information sources. In the first section there is a summary of theoretical information where fundamental requirements are listed which needs to be acted upon by SIA „Grāmatvedība Jums”. In the second section there is business activity analysis, using different financial indicators. In the third section there is company’s future perspective review and benchmarking with competing company.

There are 66. Sheets in thesis, including 3 pictures and 21 table. There are 28 sources of literature used.

Keywords: Business activity research, liquidity, profitability, solvency, SWOT, development.

SATURS

Ievads.....	7
1. Saimnieciskās darbības teorētiskie aspekti.....	10
1.1. Saimnieciskās darbības būtība	10
1.2. LR likumdošanas kārtība saimnieciskās darbības veicējiem	14
1.3. Finanšu analīzes metodes un modeļi.....	19
1.4. SVID analīzes izpēte	26
2.Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” saimnieciskās darbības izpēte.....	29
2.1. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” struktūra	29
2.2. Uzņēmuma likviditātes izpēte.....	32
2.4. Uzņēmuma kapitāla struktūra un vērtības izpēte	39
2.4. Uzņēmuma ilgtermiņu ieguldījumu izpēte	41
2.5. Uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu izpēte.....	45
2.6. Uzņēmuma izmaksu un rentabilitātes izpēte.....	48
2.7. Uzņēmuma maksāspējas prognozēšana un rezultātu apkopojums	51
3. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” attīstības perspektīvas.....	54
3.1. Iekšējā kontrole.....	54
3.2. SVID analīzes izpēte un nākotnes perspektīvas.....	57
3.3. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” novērtējums pret SIA “Ardia ” uzņēmuma finanšu rādītājiem	61
Secinājumi	64
Izmantotā literatūra un avoti.....	67
Pielikums.....	69
1. Pielikums. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” 2012. gada bilance un peļņas vai zaudējumu aprēķins.....	70
2. Pielikums. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” 2012. gada bilance un peļņas vai zaudējumu aprēķins.....	74
3. Pielikums. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” 2012. gada bilance un	

peļņas vai zaudējumu aprēķins.....	78
4. Pielikums. Uzņēmuma SIA “Ardia” 2012. gada bilance un peļņas vai zaudējumu aprēķins.....	82
5. Pielikums. Uzņēmuma SIA “Ardia” 2012. gada bilance un peļņas vai zaudējumu aprēķins.....	85
6. Pielikums. Uzņēmuma SIA “Ardia” 2012. gada bilance un peļņas vai zaudējumu aprēķins.....	88

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

- IKP – Iekšzemes kopprodukts;
- ES – Eiropas Savienība;
- SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību;
- LR – Latvijas Republika;
- MK – Ministru Kabinets;
- VID – Valsts ieņēmumu dienests;
- SGS – Starptautiskie grāmatvedības standarti;
- U.c. – un citi;
- Att. – attēls;
- Vid. – vidējais;
- Lpp. – lapuse;
- T.i. – tas ir;
- Eur – eiro;
- PVN – pievienotā vērtība;
- T.sk. – tai skaitā;
- Soc. – sociālie.

IEVADS

Mūsdienu uzņēmējdarbības vidē viena no galvenajām panākumu un veiksmes atslēgām ir “sakārtota” uzņēmuma finanšu darbības nodrošināšana. Uzņēmuma finanšu darbības organizēšana un vadība tiek uzticēta galvenajam grāmatvedim un grāmatveža nolīgtiem palīgiem, kuri veic uzņēmuma saimnieciskās darbības izpēti, lai noteiktu finansiāli visatbilstošāko, pēc Latvijas Republikas normatīviem noteikto kārtību, izvēlētajam uzņēmumam un tāpēc, lai sniegtu grāmatveža pakalpojumus uzņēmumiem, grāmatvedim ir jābūt ar specializētu izglītību, ar augstas atbildības sajūtu apveltītam cilvēkam, precīzam, uzticamam, jābūt ieinteresētam par aktuālāko, kas notiek valstī un pasaulē. Grāmatvedis ir uzņēmuma uzticamības persona, kura uzņēmuma vadību informē par uzņēmuma finansiālo darbības stabilitāti un apriti, kuru rezultātā var noteikt saimnieciskās darbības efektivitāti, iespējamos riskus un kā tos pārvarēt, kā arī palīdz nodrošināt uzņēmuma darbību ilgtermiņā.

Vadoties pēc Ekonomikas Ministrijas datiem Latvijas ekonomiskā situācija ir cieši saistīta ar globālajām tendencēm un balstoties pēc 2015. gada ekonomikas attīstības prognozēm, neskatoties uz ģeopolitisko nestabilitāti un tās sekām pēdējā gada laikā, kas saistās ar Krievijas eksporta sarežģījumiem, Latvijas IKP turpināja pieaugt un sasniedza 2,8%, tas nozīmē kad valstī turpinās ekonomiskā augšupeja un līdz ar to ir jāmeklē veidus kā veicināt konkurētspējas uzlabošanu, jo 2014.-2020. gada ES fondu plānošanas periods paver iespēju investēt 4,4 miljardus eiro Latvijas izaugsmē un attīstībā. Ekonomikas ministrijas aktivitātēs vien būs pieejami aptuveni 770 miljoni eiro mērķtiecīgām investīcijām Latvijas ekonomikas modernizācijā un industrializācijā,¹ tas nozīmē kad Latvijas tirgus paplašināsies, attīstīsies un kas veicinās jaunu uzņēmumu ienākšanu tirgū, kuriem būs nepieciešami profesionāli, zināšanām bagāti grāmatveži, kuriem pienākums sniegt grāmatvedības pakalpojumus, lai uzņēmumā valdītu finansiāla skaidrība un valstij tiktu precīzi aprēķināti un nomaksāti nodokļi. Efektīva grāmatvedības pakalpojumu sniegšana uzņēmumiem, tas valstī nodrošina ekonomisko attīstību un veicina ēnu ekonomikas samazināšanos. Šādu profesionāļu pieejamība ir pamatnosacījums, tādu uzņēmumu, kā SIA „Grāmatvedība jums” veiksmīgai darbībai.

¹ LR likums Par grāmatvedību 12.11.1992. Ziņotājs, Nr.44, (ar:31.12.2013 grozījumiem ieskaitot)Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66460> Skatīts: 17.04.2016.

Darba autore atklāj, ka valstī lielākoties ir mazie un vidējie uzņēmumi, tāpēc turpmākajā darbā tiks veikta grāmatvedības pakalpojumu nozares izpēte mazo uzņēmumu vidē, konkrētāk kompānijas SIA „Grāmatvedība Jums” saimnieciskās darbības izpēte..

Darba mērķis ir pamatojoties uz uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” saimnieciskās darbības izpētes rādītājiem, ietverot finanšu analīzes, maksāspējas, iekšējās kontroles un SVID analīzi, noteikt nozīmīgākās saimnieciskās darbības problēmas un izstrādāt priekšlikumus saimnieciskās darbības pilnveidošanai.

Darba uzdevumi:

- Noteikt saimnieciskās darbības pamatnosacījumus un nepieciešamību;
- Veikt grāmatvedības kārtošanas izpēti pēc LR normatīvo aktu prasībām;
- Izvērtēt uzņēmuma pamatdarbību un struktūrvienības;
- Veikt uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzi;
- Izvērtēt uzņēmumam finanšu rādītāju analīzi un pēc koeficientu noteikšanas raksturot riska pakāpi;
- Noteikt uzņēmuma maksāspēju;
- Noteikt iekšējās kontroles un SVID analīzes nepieciešamību un uzraudzības efektivitāti;
- No iegūtajiem finanšu rādītājiem sniegt secinājums un ieteikumus, par uzņēmuma darbības efektivitāti.

Darbs sastāv no trīs nodaļām. Pirmajā nodaļā autore teorētiski izpēta saimnieciskās darbības pamatbūtību, kā arī ietver LR likumdošanas prasības attiecībā uz saimniecisko darbību un uzskaita finanšu analīzes svarīgākās metodes. Otrajā nodaļā tiek veikta SIA “Grāmatvedība Jums” saimnieciskās darbības izpēte, izmantojot finanšu analīzes rādītājus un maksāspējas metodi, savukārt trešajā nodaļā veikta iekšējās kontroles un SVID analīzes izpēte, kā arī SIA “Grāmatvedība Jums” salīdzinājumus ar konkurenta finanšu rādītājiem.

Darbā tiek pielietota teorētiskās pētīšanas metode - literatūras analīze, kura ietver saimnieciskās darbības pamatkritērijus, kā arī tika izpētīta LR likumdošanas prasību kārtība. Darbā vēl tiek pielietota statistiskā metode - veikti statistiskie sadalījumi pēc veiktajiem aprēķiniem, datu apstrādes metode - finanšu analīze, kurā ietverti finanšu rādītāji izmantojot likviditātes un rentabilitātes rādītājus. Veikta prognozēšanas metode – izmantojot maksāspējas noteikšana E. Altmaņa Z’ modeli, kā arī darbā izpētīta iekšējā kontrole un SVID analīze. Darbā dati tiek apkopoti attēla vai tabulu formātā.

Darbs sastāv no 66 lapām un pielikumiem. Darba autore vēlas piebils, kad darbā iekļautie aprēķini 2012. un 2013. gadam, pārskata valūta no latiem uz eiro tiek pārrēķināta pēc oficiālā pārejas kursa, kas ir 0.702804.

Autore darbā ir izmantojusi saimnieciskās darbības izpētes pamatelementus, pamatojoties pēc finanšu analīzes rādītājiem, maksātspējas prognozes, iekšējās kontroles un SVID analīzes, par periodu - 3 gadu intervālā, no 2012. līdz 2014. gadam. lai izdarītu uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” pamatodus secinājumus un priekšlikumus par turpmāko darbību.

Darbā izmantotā literatūra sastāv no LR likumiem, LR MK noteikumiem, grāmatām, interneta resursiem un nublicētajiem materiāliem, ietverot (autores kursa darbus, sniegto lekciju informāciju un SIA “Grāmatvedība Jums” nublicētos materiālus), kā arī darbā tiek ietvertas autores personīgās domas un izvirzītie secinājumi, lai gūtu pamatodu priekšstatu par uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” darbības efektivitāti. Izmantotās literatūras sastāvs ir daudzpusīgs, tāpēc, ka lai veiktais pētījums būtu visaptverošs un pēc LR likumdošanas kārtības precīzs un atbilstošs šī brīža situācijai.

1. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS TEORĒTISKIE ASPEKTI

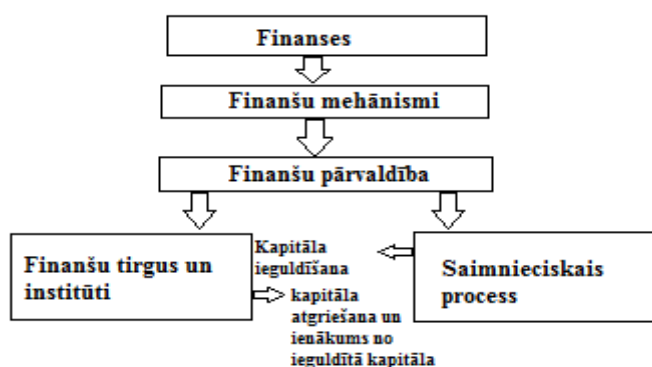
1.1. Saimnieciskās darbības būtība

Par fiziskās personas saimniecisko darbību uzskata jebkuru darbību, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību. Saimnieciskā darbība ietver arī ar uzņēmuma līguma izpildi saistīto darbību, profesionālo darbību, nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, komercagenta, māklera un individuālā komersanta darbību, kā arī fiziskās personas īpašumā esoša individuālā uzņēmuma (arī zemnieka un zvejnieka saimniecības) darbību.²

Profesionālā darbība ir jebkura neatkarīga profesionālu pakalpojumu sniegšana ārpus darba tiesiskajām attiecībām, arī zinātniskā, literārā, pasniedzēja, aktiera, režisora, ārsta, zvērināta advokāta, zvērināta revidenta, zvērināta notāra, zvērināta mērnika, zvērināta taksatora, mākslinieka, komponista, mūziķa, konsultanta, inženiera, zvērināta tiesu izpildītāja, grāmatveža vai arhitekta darbība.³

Uzņēmums SIA “Grāmatvedība Jums” ir saimnieciskās darbības veicējs, jo nodarbojas ar cilvēciska rakstura grāmatvedības pakalpojumu un konsultāciju sniegšanu nodokļu jautājumos.

Saimnieciskā subjekta konkurētspēja un maksātspēja lielā mērā ir atkarīga no finanšu izmantošanas racionālās organizācijas un finanšu iedarbību uz saimniecisko procesu, ko var izteikt ar zemāk redzamo 1.1.attēlu.

² Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=8&id=5437&hl=1> skatīts: 03.05.2016

³ turpat.

1.1.att. Izveidoja darba autore izmantojot⁴

Uzņēmuma darbības un vadības lēmumu pieņemšana nebūs veiksmīga bez saimnieciskās darbības izpētes, analīzes un izvērtēšanas. Uzņēmuma vadīšana saistās ar neskaitāmu saimniecisko operāciju veikšanu, kas kopumā veido uzņēmuma saimniecisko darbību. Saimnieciskās darbības analīze tiek veikta pirms svarīgu lēmumu pieņemšanas, tā pamato vadītāju lēmumus un rīcību un ir zinātnisks pamatojums uzņēmuma vadīšanā, kā arī nodrošina pieņemto lēmumu objektivitāti un efektivitāti. Vadītājs nedrīkst balstīties tikai uz savu intuīciju. Vadības lēmumiem un rīcībai jābūt pamatotiem ar precīziem aprēķiniem un visaptverošu ekonomisko analīzi.⁵

Saimnieciskās darbības analīzes saturu veido:

- 1) Vadības lēmumu izpilde, kā arī resursu efektīva izmantošana;
- 2) Efektivitātes paaugstināšanas iekšējo rezervju meklēšana;
- 3) Rekomendāciju izstrādāšana rezervju izmantošanai.

Saimnieciskās darbības analīzei ir jāatbilst šādiem principiem:

- 1) Jābūt zinātniski pamatotai;
- 2) Jābūt kompleksai;
- 3) Jābūt objektīvai, konkrētai, tiešai;
- 4) Jābūt praktiski lietojamai un izmantojamai;
- 5) Jābūt operatīvai;
- 6) Jābūt efektīvai.⁶

Saimnieciskā analīze nav tikai viena no vadīšanas funkcijām, bet arī domāšanas sistēma, kurai ir nepieciešama noteikta informatīvā bāze. Turklāt analīzes kvalitāte ir atkarīga no uzņēmuma organizētās finanšu uzskaites līmeņa un pārskatu kvalitātes un tajos ietilpstošo rādītāju patiesuma un ticamības.⁷

Finanšu analīze ir uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzes sastāvdaļa, kas sastāv no divām savstarpēji cieši saistītām daļām grāmatvedībā:

- 1) Ārējām vajadzībām - finanšu grāmatvedība;
- 2) Iekšējo vajadzībām - vadības grāmatvedība.

Savukārt, grāmatvedības uzdevums ir sniegt informāciju lemtspējīgām personām, kuras var iedalīt divās grupās:

⁴ **Marita Rurāne.** *Finanšu menedžments.* Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 12.lpp.

⁵ **Marita Rurāne.** *Finanšu menedžments.* Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 242.lpp.

⁶ turpat 242.lpp.

⁷ turpat 244.lpp.

- Uzņēmuma darbinieki un vadība;
- Ārpus uzņēmuma esošie (akcionāri, baņķieri, valdības, likumdevēju un nodokļu institūcijas, kā arī citas ieinteresētās institūcijas un firmas).⁸

Finanšu grāmatvedībai ir šādi uzdevumi:

- Paredzēt un kontrolēt naudas plūsmu: daudzumu, laika periodu un risku. Naudas plūsma ir uzņēmuma naudas ieņēmumi un izdevumi attiecīgajā darbības periodā;
- Novērtēt uzņēmuma vadības iepriekšējo darbību;
- Izvērtēt uzņēmuma vadības atbildību uzņēmuma apsaimniekošanā;
- Noskaidrot valdības likumu un līgumu ievērošanu un izpildīšanu.

Naudas ieguldītāji un finansiālo pārskatu analizētāji ir ieinteresēti uzņēmuma nākotnes peļņas iespējās. Viņi lieto šī gada un iepriekšējo gadu grāmatvedības datus, lai prognozētu gaidāmo naudas plūsmu, kas tieši ietekmē akciju kursu un dividendes, kā arī nosaka risku, kurš saistīts ar šīm prognozēm. Kreditori savukārt vēlas zināt, vai esošie parādi tiks atmaksāti un vai uzņēmuma tālāka kreditēšana būtu mērķtiecīga. Viņi ir ieinteresēti noskaidrot, vai līdzšinējā parādu atmaksa ir bijusi saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem. Finanšu pārskati dod viņiem iespēju noteikt uzņēmuma vadības spēju sasniegt labvēlīgus rezultātus. Tādējādi pagājušo gadu sasniegumi, ietverti finanšu pārskatos, kļūst par sākumpunktu vadības iespējamiem sasniegumiem nākotnē.⁹

Vadības grāmatvedība:

Vadība ir ieinteresēta finanšu informācijā, lai pēc tās varētu plānot uzņēmuma darbību. Vadības grāmatvedība veic produkcijas pašizmaksas kalkulāciju un cenu kalkulāciju, kontrolē izmaksu atbilstību plānotajiem normatīviem, analizē produkcijas pašizmaksu un rentabilitāti. Vadības grāmatvedība veic arī personāla uzskaiti un ar to saistītās informācijas uzkrāšanu. Tā kā šai grāmatvedībai ir mazāka ārējo regulējošo institūciju ietekme, katrs uzņēmums to iekārto pēc savām vajadzībām un iespējām. Vadības grāmatvedība ir tikai netieši saistīta ar finanšu grāmatvedību un neveido ar to uz divkāršā ieraksta un bilances pamata vienotu sistēmu.¹⁰

Autore izveidoja 1.3. tabulu, kurā var apskatīt un salīdzināt finanšu un vadības grāmatvedības iezīmes. Vispirms tabulā ir aplūkojami salīdzināmie rādītāji, kuri ietver uzskaites veidu un obligātumu, uzskaites mērķi, informācijas lietotājus, galvenos nolikumus,

⁸ Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., *Grāmatvedības pamati, Rīga, Latvijas uzņēmējdarbības un menedžmenta akadēmija, 2007, 15.lpp.*

⁹ Jānis Benze ; zinātniskais redaktors D. Vanags. *Izdošana: Rīga : Auditorfirma "Grāmatvedis", 1998. 2.lpp.*

¹⁰ turpat.3.lpp.

informācijas precizitātes pakāpi un pārskata periodu un tad noteiktas finanšu un vadības grāmatvedību īpatnības – kopīgās un atšķirīgās iezīmes.

1.1.tabula

Finanšu un vadības grāmatvedības salīdzinājums

Salīdzināmie rādītāji	Finanšu grāmatvedība	Vadības grāmatvedība
Uzskaites veids	Divkāršā ieraksta sistēma	Jebkura uzskaites sistēma, kas dod vēlamu rezultātu
Uzskaites obligātums	Pēc likumdošanas prasībām	Pēc uzņēmuma vadības lēmuma
Uzskaites mērķis	Finanšu informāciju nodrošina lietotājiem ārpus uzņēmuma	Finanšu informācija uzņēmuma vadībai un plānošanai, vadībai un kontrolei
Informācijas lietotāji	Personas ārpus uzņēmuma	Dažāda līmeņa uzņēmuma struktūras
Galvenie nolikumi	Vispārpieņemtie uzskaites principi	Nav ierobežojumu un normu
Informācijas precizitātes pakāpe	Neliels daudzums aptuvenu aprēķinu	Daudz aptuvenu aprēķinu
Pārskata periods	Pārskata gads, kas sastāv no 12 mēnešiem	Atkarībā no vadības prasībām

1.1. Autores izveidota tabula izmantojot¹¹

Atbilstoši noteikumiem grāmatvedību var organizēt šādi:

- Uzņemoties pašam grāmatvedības kārtošanu;
- Uzdodot kārtot grāmatvedību grāmatvedim, ar kuru noslēgts darba līgums;
- Noslēdzot līgumu ar citu uzņēmumu par rāmatvedības pakalpojumiem.

Neatkarīgi no tā, kas kārto grāmatvedību, par tās pareizību un atbilstību prasībām ir atbildīgs uzņēmuma īpašnieks, individuālais komersants vai fiziskā persona, kura veic saimniecisko darbību. Tātad, ja VID aprēķinās soda naudu par nepilnībām grāmatvedībā, to vajadzēs maksāt pašam īpašniekam. Tāpēc, ja grāmatvedības kārtošanu uztic citai personai, nopietni jāpārdomā tās profesionālā atbilstība, kā arī rakstiski noslēgtā līgumā jānosaka pienākumi un atbildība.¹²

Tomēr ikvienam, kurš sācis saimniecisko darbību, vajadzīgas zināšanas grāmatvedībā un nodokļos arī tajos gadījumos, ja grāmatvedību kārto profesionālis.

¹¹ *Apsīte I., Uzņēmuma gada pārskats, Rīga, Lietišķās apmācības centrs SIA, 2003, 7. lpp.*

¹² *Leibus Inguna, Individuālā uzņēmēja grāmatvedība un nodokļi, Rīga 2007, 28.lpp.*

1. Grāmatvedis ne vienmēr zina visus saimnieciskos darījumus, kurus ir veicis īpašnieks. Savukārt, ja visi saimnieciskie darījumi nav reģistrēti, grāmatvedība ir nepilnīga.
2. Visiem ierakstiem grāmatvedības reģistros jābūt pamatotiem ar attaisnojuma dokumentiem, kurus bieži aizpilda vai saņem pats īpašnieks. Ja dokumenti nav pareizi noformēti, tie nevar apliecināt darījumu.
3. Nodokļu likumu nezināšanas dēļ palielinās iespēja nepareizi saplānot naudas plūsmu, kas var izraisīt naudas līdzekļu trūkumu.
4. Zinošs saimnieks labāk var novērtēt grāmatveža darbu un atbilstoši to atalgot, kā arī samazina iespējas grāmatvedim kļūdīties.¹³

Šajā sadaļā tika izskatītas saimnieciskās darbības svarīgākās pamatprasības un tika salīdzinātas finanšu ar vadības grāmatvedības iezīmes. Pēc autores domām, ta kā SIA “Grāmatvedība Jums” ir mazo uzņēmumu kategorijā, tad galvenais grāmatvedis veic finanšu grāmatvedību un arī vadības grāmatvedības prasības. Turpmākajā sadaļā autore izskatīs LR struktūru un kārtību pēc kuras ir jāvada uzņēmums, saimnieciskās darbības veicējam.

1.2. LR likumdošanas kārtība saimnieciskās darbības veicējiem

Ekonomisko attiecību un starptautiskās ekonomiskā integrācijas iespaidā, kā arī intensīvi attīstoties starptautiskajiem finanšu un investīciju tirgum, pilnveidojās pasaules grāmatvedības sistēma, kura savukārt ietekmēja nacionālās grāmatvedības sistēmas. Šādi veidojās starptautiskie grāmatvedības standarti un tie pamatojās uz vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem. SGS nereglamentē grāmatvedības metodoloģiju un tos nevar uzskatīt par vispasaules instrukciju grāmatvedības jomā. Standartos ietverti vispārīgie noteikumi, kuri iespaido nacionālās grāmatvedības sistēmas, - ievērojot to prasības, tiek izstrādāti nacionālie standarti.¹⁴

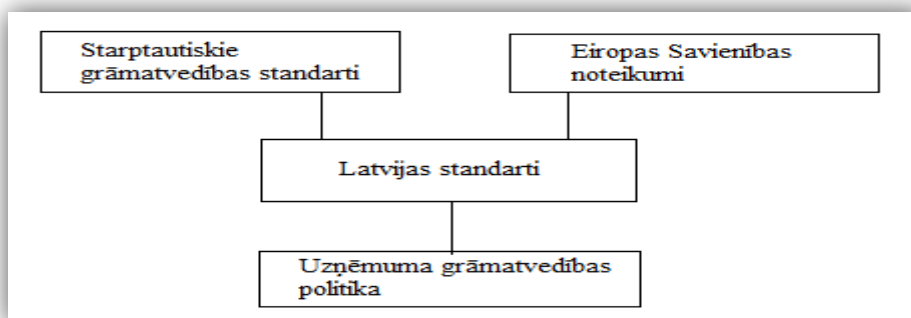
Pārejai uz tirgus ekonomiku un integrācijai Eiropas Savienības saimnieciskajā sistēmā ļoti svarīga ir grāmatvedības pārkārtošana, ko pamatoti dēvē par uzskaites reformu. Arvien paplašinoties sakariem ar ekonomiski attīstītajām rietumu valstīm, ir nepieciešams, lai grāmatvedība tiktu kārtota pēc vienādiem principiem visās partnervalstīs, lai vienādi būtu galvenai noteikumi visā uzskaitē, lai tādējādi partneri no dažādām valstīm varētu brīvi saprast

¹³ turpat 28.lpp.

¹⁴ **Januška M.**, *Uzņēmuma uzskaites politikas veidošana un atjaunošana, Grāmatvedības dokumentu paraugi*, Rīga, Merkūrijs LAT, 9. lpp.

grāmatvedībā un tās pārskatos uzkrāto informāciju. Tikai tad līdzekļu ieguldītāji un norēķinu partneri var pārbaudīt savu ieguldījumu un aizdevumu nodrošinātību un izprast dalību zņēmuma saimnieciskās aktivitātes.¹⁵ Tādējādi, autore secina, kad uzskaitē tiek vienkāršota un pielāgota dažādu uzņēmumu darbības veidiem, darba apjoma lielumam un to aprites ātrumam, attiecīgi pēc uzņēmuma apgrozījuma un pienākumiem, darba uzdevumiem.

Eiropas Savienības valstīs gadu gaitā ir izveidojusies tirgus ekonomikai piemērota grāmatvedības sistēma, un nebūtu mērķtiecīgi Latvijā mēģināt izveidot kādu savu, īpašu sistēmu. Atšķirīgas sistēmas izveidošana varētu novest tikai pie tā, ka sakaros ar ārzemju partneriem nebūs saprotami mūsu ekonomiskās uzskaites dati, un tas apgrūtinātu kā starptautiskos darījumus, tā ārzemju kapitāla investīcijas.¹⁶ Latvijā nacionālo grāmatvedības standartu piemērošanu praktiskajā darbā aizsāka 2014. gadā. Latvijas grāmatvedības standartu izstrādes mērķis bija nacionālās grāmatvedības un pārskatu metodoloģijas harmonizēšana ar pārējām Eiropas Savienības dalībvalstīm un tas nozīmē, no vienas puses, saskaņot grāmatvedības metodoloģiju, no otras puses – starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu.¹⁷ Shematiski to var attēlot šādi 1.2. attēlā:

1.2.att. aplūkojama uzņēmuma grāmatvedības politikas izstrādāšana

1.2. att. izstrādāja darba autore izmantojot¹⁸

Latvijas grāmatvedības standarti sāka darboties 2004. gadā – šajā laikā tika aizsākta kompleksās nacionālās grāmatvedības sistēmas izveide. Piemēram, Latvijas 1. grāmatvedības standarts ieviesa jēdzienu “grāmatvedības politika” un sniedza ieteikumus tās izstrādei. Grāmatvedību kārtoti visas organizācijas, taču katrai ir savi mērķi un uzdevumi.¹⁹

¹⁵ **Jānis Benze** ; zinātniskais redaktors D. Vanags. Izdošana: Rīga : Auditorfirma "Grāmatvedis", 1998. 1.lpp

¹⁶ turpat 1.lpp.

¹⁷ **Januška Marina**, Uzņēmuma uzskaites politikas veidošana un atjaunošana, Grāmatvedības dokumentu paraugi, Merkūrijs Lat, 14.lpp.

¹⁸ turpat 17.lpp.

¹⁹ turpat 17.lpp.

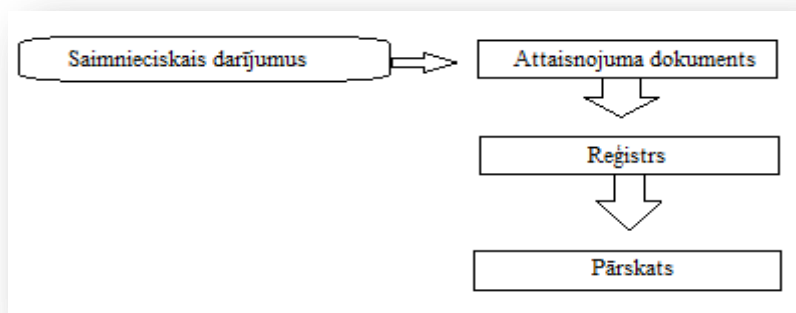
Veidojot grāmatvedības politiku, uzņēmumiem jāievēro ne vien likumus, MK noteikumus un pieņemto grāmatvedības standartu prasības, bet arī LR Finanšu ministrijas, VID, Ekonomikas ministrijas un citu valsts institūciju metodiskos norādījumus par atsevišķu objektu uzskaiti un saimnieciskajiem darījumiem un konkrētā uzņēmuma saimnieciskās darbības specifiku, piem. vienu un to pašu grāmatvedības politiku nevar izmantot tirdzniecības uzņēmumi, celtniecības organizācijas, rūpniecības uzņēmumi vai starpnozaru apvienības.²⁰ Izstrādātajai grāmatvedības politikai ir jābūt saprotamai ik vienam organizācijas darbiniekam, lai darbinieks, pēc iespējas efektīvāk var izpildīt darba pienākumus, atgādina autore.

Pēc darba autores domām LR grāmatvedībā organizatoriskās pamatprasības var iedalīt 4 kategorijās: 1. kategorija ietver LR likumdošanas – likumus “Par grāmatvedību”, “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums”, “Par nodokļiem un nodevām”, “Par uzņēmuma ienākuma nodokli” u.c. 2. kategorija ietver MK noteikumus – MK noteikumi 585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju”, MK noteikumi Nr. 584 „Kases operāciju uzskaites noteikumi” u.c. 3. kategorijā ietilpst Valsts ieņēmuma dienesta (VID), Finanšu ministrijas un citu institūciju izstrādātie metodiskie ieteikumi un 4. kategorija ietilpst uzņēmuma izstrādātā grāmatvedības politika, kura ietver paša uzņēmuma grāmatvedības kārtošānas, iekšējās kontroles un organizācijas izstrādāto kārtības norisi.

Uzņēmumā visus saimnieciskos darījumus apliecina ar attaisnojuma dokumentiem, novērtē tos naudas izteiksmē un ieģrāmāto grāmatvedības uzskaites reģistros sistematizētā kārtībā, kuru nosaka likums “Par grāmatvedību”, kā arī MK noteikumi par grāmatavedības kārtošānu un organizāciju un par katru pārskata periodu (mēnesis, ceturksnis vai gads) jāģagatavo nepiecieģāmie pārģskati. Saimnieciskās darbģbas uzģskaites kārtģbu var aplģkot zemģk norģdģtģjģ 1.3. attģlģ²¹

²⁰ turpat 17.lpp.

²¹ turpat 17.lpp.

1.3. att. Saimniecisko darījumu uzskaites atspoguļošanas secība viena pārskata perioda ietvarā

1.3. att. Izstrādāja darba autore izmantojot²²

Attaisnojuma dokuments ir rakstveida rīkojums tam, ka saimnieciskā darbība ir notikusi. Attaisnojuma dokumentu sagatavo saimnieciskā darījuma veikšanas brīdī un vietā un tajā ir jāietver visa nepieciešamā informācija par notikušo saimniecisko darījumu. MK ir izdevis dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumus, kuri nosaka, kā izstrādājams un noformējams dokuments, lai tas iegūtu juridisko spēku, SIA „Grāmatvedība jums”, kā jau grāmatvedības uzņēmums ļoti rūpīgi seko attaisnojumu dokumentu dokumentēšanai. Piemēram, dokumentus, kuri atbilst normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām, izmanto ierakstiem grāmatvedības reģistros. Reģistru uzdevums ir sistematizēt dokumentos ietverto informāciju par saimnieciskajiem darījumiem. Grāmatvedības reģistrs ir dokumentos atspoguļoti datu grupēšanas un uzkrāšanas līdzeklis. Saimnieciskos darījumus reģistrē, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem. Pēc ierakstīšanas reģistrā uz dokumenta norāda ieraksta kārtas numuru, lai novērstu atkārtotu ierakstu. Reģistrētos dokumentus sakārto ierakstu numuru secībā un iesūj vai iesien mapēs.²³

Pārskatu sagatavošana ir noslēdzošais posms. Uzskaiti iekārto tā lai uzkrātā informācija atbilstu pārskatu prasībām, tādējādi atvieglojot to sagatavošanu. Grāmatvedības pārskati ir reģistros uzkrātās informācijas apkopojums atbilstoši normatīvo aktu un grāmatvedības informācijas lietotāju izvirzītajām prasībām. Grāmatvedības pārskati dalās finanšu, nodokļu un statistikas pārskatos.²⁴

Grāmatvedības dokumentu un reģistru glabāšana – vadītājs jeb īpašnieks atbild par attaisnojuma dokumentu, reģistru un citas grāmatvedības informācijas saglabāšanu un aizsargāšanu pret iznīcināšanu vai nozaudēšanu. Grāmatvedības dokumentus un reģistrus

²² **Leibus Inguna**, *Individuālā uzņēmēja grāmatvedība un nodokļi*, Rīga 2007, 35.lpp.

²³ turpat 42.lpp.

²⁴ turpat 42.lpp.

sistemātiski sakārto un uzglabā likumā noteiktajā termiņā. Parasti attaisnojuma dokumentu glabāšanas termiņš ir 5 gadi, inventarizācijas sarakstiem un grāmatvedības reģistriem – 10 gadi, bet dokumentiem, kuri saistīti ar darba samaksas aprēķināšanu – 75 gadi.²⁵

Lai uzņēmums varētu sekmīgi funkcionēt, tam ir jāveido savs grāmatvedības uzskaites modelis un lai šādu modeli izveidotu, grāmatvedim ir jāpārziņ šā uzņēmuma saimnieciskās darbības būtība un par to sniedzamā informācija gada pārskata sastāvdaļās. Katrā uzņēmumā ir jābūt dokumentu kopumam, kas reglamentē grāmatvedības darba organizēšanu uzņēmumā. Ir jābūt šādiem dokumentiem:²⁶

- Grāmatvedības konta plāns;
- Kodu un simbolu lietošanas noteikumi;
- Ilgtermiņa ieguldījumu un apgrozāmo līdzekļu uzskaites nolikums;
- Grāmatvedības ierakstu, dokumentu un reģistru glabāšanas noteikumi;
- Gada pārskata sagatavošanas noteikumi;
- Dokumenta apgrozības apraksts vai shēma;
- Inventarizācijas instrukcija.

Par grāmatvedības organizācijas modeļa izveidošanu uzņēmumā ir atbildīgs galvenais grāmatvedis. Vadītāja kompetencē ietilpst grāmatvedības organizācijas dokumentu apstiprināšana.²⁷

Autore uzskata, kad grāmatvedības organizācijas dokumentu kārtība ir ļoti svarīga katrā uzņēmumā, piem., ja uzņēmumam pievienojās jauns darbinieks – grāmatvedis vai grāmatveža palīgs, kurš izstrādā grāmatvedības darījumu klasificēšanu un grāmatošanu pēc citiem principiem, kā tiek organizēti un sastādīti esošā uzņēmumā, šādā gadījumā pārskatu rezultāti var būt nesalīdzināmi, tāpēc grāmatvedības organizācijas dokumentus ik pa laikam grāmatvedim ir jāpārskata, vai tie atbilst esošai likumdošanas normai un vai tie nav jāpapildina, lai darba gaitas rezultātā, nebūtu lieki izpildes sarežģījumi. Šajā sadaļā tika apskatīta LR grāmatvedības kārtības struktūra un nākošā autore apskatīs galvenos finanšu analīzes rādītājus, kuri tiks pielietoti SIA “Grāmatvedība Jums” saimnieciskās darbības izpētē.

²⁵ turpat 47.lpp.

²⁶ **Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., Grāmatvedības pamati, Rīga, Latvijas uzņēmējdarbības un menedžmenta akadēmija, 2007, 15.lpp.**

²⁷ turpat 15.lpp.

1.3. Finanšu analīzes metodes un modeļi

Finanšu analīzi uzņēmumam veic atbilstoši uzņēmuma darbības veidam un tā apgrozījuma lielumam, pielietojot tās metodes, kuras aptver visas uzņēmuma darbības puses un pēc kurām var izdarīt secinājumus par uzņēmuma nākotnes attīstības perspektīvām. Darba autore apskatīs galvenās finanšu analīzes metodes un modeļus, lai varētu veiksmīgi sasniegt izvirzīto darba mērķi.

Likviditātes rādītāju izpēte:

Viens no rādītājiem, kas raksturo uzņēmuma finansiālo stāvokli, ir tā maksātspēja – spēja ar saviem naudas līdzekļu resursiem savlaicīgi dzēst savas saistības. Maksātspējas novērtējums pēc bilances rādītājiem tiek veikts, balstoties uz apgrozāmo līdzekļu likviditāti. Apgrozāmo līdzekļu likviditāti raksturo laika periods, kurā apgrozāmie līdzekļi var pārvērsties naudas līdzekļos. Jo mazāks šis periods, jo augstāka apgrozāmo līdzekļu likviditāte. Apgrozāmo līdzekļu spēja pārvērsties naudas līdzekļos ietekmē bilances likviditāti. Bilances likviditāte ir saimnieciskā subjekta spēja pārvērst aktīvus maksāšanas līdzekļos un segt savas saistības, citiem vārdiem sakot, bilances likviditāte ir uzņēmuma spēja segt parādu saistības ar aktīviem, kuru pārvēršanās laika periods naudas līdzekļos atbilst saistību dzēšanas perioda laikam. Savukārt uzņēmuma likviditāte parāda uzņēmuma spēju rast maksāšanas līdzekļus uz savu iekšējo avotu (aktīva pārdošanas) rēķina. Uzņēmuma likviditātes analīzē izmanto relatīvos rādītājus – likviditātes koeficientus:²⁸

$$\checkmark \text{ Kopējās likviditātes koeficients} = \text{Apgrozāmie līdzekļi} / \text{Īstermiņa saistības}^{29}$$

Koeficienta teorētiskā pietiekamība ir robežās ap 2. Šis koeficients parāda uzņēmuma spēju dzēst savas īstermiņa saistības ar tā rīcībā esošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem. Ja apgrozāmo līdzekļu vērtība ir augstāka nekā īstermiņa saistību vērtība, tas liecina, uzņēmumam ir rezerves saistību dzēšanai uzņēmuma likvidācijas gadījumā.³⁰ Gadījumā ja koeficients ir pārāk liels (>3), tas norāda kad uzņēmumam ir aktīvu vadības problēma un apgrozāmie līdzekļi netiek efektīvi izmantoti.³¹

²⁸ **Marita Rurāne.** *Finanšu menedžments.* Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006.; 301. – 302.lpp.

²⁹ turpat 303 lpp.

³⁰ turpat 303. -304.lpp.

³¹ **S.Saksonova.** "Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā", 107.lpp.

- ✓ Tekošās likviditātes rādītājs = $\text{Apgrozāmie līdzekļi} - \text{Krājumi} / \text{Īstermiņa saistības}$ ³²
Normatīvas: >1; = 1

Ar šī koeficienta palīdzību tiek veikts daudz stingrāks īstermiņa likviditātes tests, jo tas izslēdz dažus no Apgrozāmajiem līdzekļiem (krājumus), kurus ne vienmēr var viegli pārvērst naudas līdzekļos. Krājumi ir visnelikvidākais apgrozamo līdzekļu posteņiem. Zems koeficients liecina, ka pārāk daudz līdzekļu ir ieguldīts krājumos.³³

- ✓ Absolūtās likviditātes rādītājs = $\text{Nauda} + \text{Vērtspapīri} / \text{Īstermiņa saistības}$ ³⁴
Normatīvas: > 0,1; = 0,7

Absolūtās likviditātes koeficientu uzņēmumā novērtē pēc rīcībā esošo naudas līdzekļu apēra. Tas ir viens no visdrošākajiem likviditātes novērtējumiem. Normālos saimniekošanas apstākļos šis rādītājs atrodas 0,1 – 0,7 robežās, bet teorētiskā pietiekamība ir no 0,20 – 0,25 parāda kādu daļu no īstermiņa saistībām uzņēmums no maksāšanas līdzekļiem var dzēst nekavējoties, bet būtībā, jo augstāka šī likviditātes pakāpe, jo uzņēmums ir stabilāks. Bet dažreiz tas var nozīmēt, ka uzņēmuma rīcībā ir vairāk naudas, nekā to spēj efektīvi izmantot. Šis rādītājs ne vienmēr ir pietiekoši informatīvs, jo:

- Neliels daudzums naudas līdzekļu kasē un kontos ir normāla parādība jebkurā uzņēmumā;
- Naudas līdzekļu apjoms var krasi svārstīties, bet tā kā likviditātes rādītāji tiek rēķināti uz konkrēto datumu, tie var neatpoguļot patieso situāciju.

Tomēr, ja šis koeficients ir pārāk liels, tas norāda, ka līdzekļi tiek izmantoti neefektīvi.³⁵

- ✓ Darba kapitāls jeb working capital = $\text{Apgrozāmo līdzekļu summa} - \text{Īstermiņa saistības}$ ³⁶

Uzņēmuma darba kapitāls jeb tīro apgrozāmo līdzekļu (apgrozāmā kapitāla) noteikšana. Šo aktīvu lielums tiek aprēķināts kā starpība starp apgrozāmajiem aktīviem un īstermiņa saistībām. Tīrie apgrozāmie līdzekļi ir nepieciešami uzņēmuma finansiālās stabilitātes uzstūrēšanai, jo apgrozāmo līdzekļu pārsvars par īstermiņa saistībām liecina, ka uzņēmums ne tikai var nosegt savas īstermiņa saistības, bet tam ir arī finanšu resursi savas darbības paplašināšanai nākotnē.³⁷

³² Pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>, skatīts 04.05.2016

³³ turpat;

³⁴ turpat.

³⁵ **S.Saksonova.** "Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā", 108.lpp.

³⁶ turpat 109.lpp.

³⁷ turpat 109.lpp.

- ✓ Saistību īpatsvars bilancē = Kopējās saistības / Aktīviem³⁸ Normatīvs: >0; = 0,5

Saistību īpatsvars bilancē vai finansiālās atkarības koeficients raksturo uzņēmuma finansiālo atkarību no kreditoriem. Aizņemtā kapitāla piesaistīšana izraisa procentu maksājumus, kā arī maksājumus saistību dzēšanai. Jo šis rādītājs ir zemāks, jo labprātāk kreditori izsniegs kredītu.

39

- ✓ Saistību attiecība pret pašu kapitāli = Kopējās saistības / Pašu kapitālu⁴⁰ Normatīvs: >0; = 1

Finanšu riska koeficients vai saistību attiecība pret pašu kapitālu rāda aizņemtā kapitāla iesaistīšanās pakāpi aktīvu finansēšanā. Speciālisti uzskata, ja šis rādītājs ir sasniedzis koeficientu 1, tad uzņēmuma finansiālā stabilitāte ir sasniegusi kritisko punktu, tas nozīmē, ka uzņēmums daudz izmanto aizņemto kapitālu. Koeficienta lieluma kritiskās robežas lielā mērā ir atkarīgas arī no saimnieciskās darbības rakstura un apgrozāmo līdzekļu aprites ātruma. Var būt situācija, ka apgrozāmie līdzekļi aprit ātri, kā rezultātā šī koeficienta kritiskā robeža ievērojami pārsniegs 1, būtiski neietekmējot uzņēmuma finansiālo autonomiju.⁴¹

Kapitāla struktūras un vērtības izpēte:

- ✓ Finanšu līdzsvara koeficients = Kopējie aktīvi / Pašu kapitāls⁴² Normatīvs: >0,5; = 1,5

Finanšu līdzsvara koeficients parāda uzņēmumu īpašnieku ieguldītas naudas īpatsvaru uzņēmuma aktīvos. Jo lielāks pašu kapitāla īpatsvars, jo stabilāka ir uzņēmuma finanšu struktūra, attiecīgi kreditori labprātāk kreditē uzņēmumu un paveras iespēja piekļūt lētākiem un lielākiem finanšu resursiem. Pārāk augsts koef. rādītājs norāda, ka uzņēmumam ir jāsamazina parādu apjoms, bet zems koeficients liecina par to, ka uzņēmumam nepieciešami papildus līdzekļi, lai uzlabotu savu ienesīgumu.⁴³

- ✓ Parāds pret pašu kapitālu = Kreditori / Pašu kapitāls⁴⁴ Normatīvs: >0; = 1

Parāds pret pašu kapitālu raksturo, cik lielā mērā uzņēmums ir atkarīgs no aizņemta kapitāla. Augsts rādītājs nozīmē, ka uzņēmums daudz izmanto aizņemto kapitālu, kas uzņēmumam rada papildus izmaksas procentu maksājuma veidā. Rādītāja novērtēšanai jāvērtē arī vidējais rādītājs nozarē, kā arī rādītāja dinamika. Ja rādītājam ir tendence pieaugt, tas norāda uz arvien pieaugošu uzņēmuma atkarību no aizņemtā kapitāla. Procentu maksājumi

³⁸ turpat 109.lpp.

³⁹ **Marīta Rurāne.** Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 299.lpp.

⁴⁰ turpat 300.lpp.

⁴¹ **Marīta Rurāne.** Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 300.lpp.

⁴² turpat 300.lpp.

⁴³ Pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>, skatīts 04.05.2016

⁴⁴ turpat;

par aizņemto kapitālu ir nemainīgi, neatkarīgi no realizācijas apjoma, līdz ar to var ievērojami ietekmēt uzņēmuma stabilitāti mainoties realizācijas apjomam. Pārāk zems koeficients var liecināt par to ka uzņēmumam nepieciešams piesaistīt papildus finansu resursus, lai uzlabotu savu ienesīgumu.⁴⁵

✓ Ilgtermiņa aktīvi pret Pašu kapitālu = Ilgtermiņa ieguldījumi / Pašu kapitāls⁴⁶

Trīs tā saucamie bilances zelta likumi izsaka uzņēmuma ieguldījumu finansēšanas noteikumus. Pirmais likums paredz, ka ilgtermiņa ieguldījumus jāfinansē no pašu kapitāla. Tā kā pašu kapitāls ir uzņēmuma rīcībā uz neierobežotu laiku, tāpēc ar to ir jāfinansē ar ilgtermiņa ieguldījumiem. Ja pašu kapitāls ir mazāks nekā ilgtermiņa ieguldījumu summa, tas nozīmē, ka pašu kapitāls nesedz visus ilgtermiņa ieguldījumus. Tas liecina par racionālu pašu kapitāla izmantošanu. Bet, ja pašu kapitālu lieto apgrozāmo līdzekļu finansēšanai, to uzskata par neracionālu pašu kapitāla izmantošanu. Otrais likums nosaka, ka ilgtermiņa ieguldījumi jāfinansē no pašu kapitāla un ilgtermiņa saistībām. Tā kā ilgtermiņa saistības ir jādzēš pēc viena gada un ilgāk, tāpēc tās var izmantot ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanai. Ja ilgtermiņa rīcībā esošais kapitāls ievērojami pārsniedz ilgtermiņa ieguldījumus, tad uzņēmumam ir iespējas lielu daļu apgrozāmo līdzekļu segt ar ilgtermiņa lietošanā saņemto kapitālu. Bet lietderīgāk būtu palielināt ilgtermiņa ieguldījumus. Trešais likums attiecas uz apgrozāmo līdzekļu finansēšanu.⁴⁷

Izmaksu un rentabilitātes izpēte:

Izmaksu analīze – Izmaksas ir naudas izteiksmē izteikts darbaspēks, materiālo un finanšu resursu patēriņš uzņēmumu darbības veikšanai. No izmaksu apjoma un līmeņa vistiešāk ir atkarīga uzņēmuma peļņa, tāpēc, novērtējot izmaksu pārvaldības efektivitāti, ir svarīgi tās analizēt, izmantojot vairākus relatīvus rādītājus.

✓ Izmaksu rentabilitātes līmenis: Peļņa / Izmaksas⁴⁸

Tiek aprēķināts kā peļņas un izmaksu attiecība, kas izteikta procentos. Rentabilitātes līmenis uzņēmumā ir viens no svarīgākajiem izmaksu efektivitātes rādītājiem.⁴⁹

✓ Izmaksu ietilpības līmenis: Peļņa / Apgrozījums jeb pārdošanas apjoms⁵⁰

Šis rādītājs tiek aprēķināts kā kopējo izmaksu un apgrozījuma attiecība, kas izteikta procentos. Izmaksu ietilpības līmenis raksturo uzņēmuma saimnieciskās darbības ekonomiskumu, parādot izmaksu daļu uzņēmuma pakalpojumu cenā.⁵¹

⁴⁵ turpat;

⁴⁶ turpat;

⁴⁷ turpat;

⁴⁸ turpat;

⁴⁹ turpat;

⁵⁰ turpat;

$$\checkmark \text{ ROA} = \text{Peļņa} / \text{Vid. aktīvi}^{52}$$

Ekonomiskā rentabilitāte ROA raksturo, cik efektīvi peļņas radīšanā tiek izmantoti aktīvi. Lai precīzi novērtētu, kādai jābūt ekonomiskajai rentabilitātei, jāizvērtē nozare, kurā uzņēmums darbojas. Rādītājs atkarīgs no uzņēmuma finansēšanas struktūras un finansēšanas izmaksām, kā arī no uzņēmuma darījuma riska. Jo lielāks risks, jo augstākai jābūt rentabilitātei. Aktīvu atdevei vajadzētu būt vismaz vienādai ar vidējo aizņēmuma procenta likmi, kuru uzņēmums maksā par saviem aizņēmumiem. Ja rādītājs ir mazāks, tad uzņēmums nepelna pietiekami daudz, lai spētu atpelnīt ar procentiem kopējo kapitālu, kas apgrozās uzņēmumā.⁵³

$$\checkmark \text{ ROE} = \text{Neto peļņa} / \text{Vid. pašu kapitāls}^{54}$$

Finansiālā jeb pašu kapitāla rentabilitāte ROE ļauj noteikt tā kapitāla izlietošanas efektivitāti, kuru ir investējuši uzņēmuma īpašnieki, un salīdzinot šo rādītāju ar iespējamo ienākumu, ieguldot šos līdzekļus citos vērtspapīros. No īpašnieka viedokļa tas ir pats svarīgākais rādītājs: tas rāda, cik peļņas iegūts uz katru īpašnieku uzņēmumā ieguldīto eiro. Izvērtējot rentabilitātes rādītājus, būtiska nozīme ir starpībai starp ekonomisko un finansiālo rentabilitātes līmeni, jo šī starpība atspoguļo aizņemtā kapitāla izmantošanas efektivitāti.⁵⁵

$$\checkmark \text{ ROS} = \text{pārskata perioda tīrā peļņa} / \text{neto apgrozījums}^{56}$$

Komerציālā rentabilitāte - realizācijas rentabilitāte ROS ir finansiālā rezultāta attiecība pret apjoma rādītāju jeb – cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība. Rādītāju ietekmē operatīvās darbības rezultāti, uzņēmuma cenu politika un operatīvās darbības izmaksu efektivitāte. Tāpēc, lai uzlabotu komerciālo rentabilitāti, jāveic uzņēmuma ieņēmumu un izmaksu analīze, piem. – vai ir iespējams palielināt pakalpojumu cenas un līdz ar to arī bruto peļņu;

- Vai ir iespējams mainīt pakalpojumu klāstu;
- Vai ir iespējams samazināt daļu no pastāvīgajām izmaksām, vienlaikus saglabājot saimnieciskās darbības ieņēmumu līmeni.

Šo pasākumu mērķis ir uzlabot realizācijas rentabilitāti, jo rezultātā tiek pārvērtēts viss peļņas vai zaudējuma aprēķins. Komerציālās rentabilitātes līmenis nav stingri noteikts. Tas galvenokārt atkarīgs no nozares, kurā darbojas uzņēmums.⁵⁷

⁵¹ **Marita Rurāne.** *Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 278.lpp.*

⁵² turpat 278.lpp.

⁵³ **S.Saksonova.** "Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā", 111. – 112..lpp.

⁵⁴ turpat 111. – 112.lpp.

⁵⁵ turpat 112.lpp.

⁵⁶ turpat 112.lpp.

✓ ROA pēc Du pont likumsakarības = ROS x Aprite

Aprite ātruma un rentabilitātes rādītāju novērtēšanai ir noderīgi šos rādītājus savstarpēji salīdzināt, kas parāda aktīvu rentabilitātes, apgrozījuma rentabilitātes un aktīvu aprites ātruma savstarpējo sakarību. Pozitīvs novērtējums šajā gadījumā būs tādai situācijai, kurā uzņēmums, piesaistot aizņemtos līdzekļus, gūs lielāku peļņu nekā maksājot par aizņemtā kapitāla procentiem.⁵⁸

Maksātspējas prognozēšana:

Ja maksātspēja tiek definēta saistībā ar naudas plūsmu, tas nozīmē uzņēmuma nespēju apmaksāt īstermiņa saistības. Īstermiņa saistību sastāvā ir parādi piegādātājiem un darbiniekiem, faktiskie vai potenciālie zaudējumi tiesu prāvas un nokavēti aizdevumi vai procentu maksājumi saskaņā ar aizdevuma līgumu. Šajā gadījumā kreditoriem ir tiesības pieprasīt uzņēmuma pārveidošanu, ja aizdevuma līgums no aizņēmēja puses netiek pildīts. Maksātspēja, interpretējot saistībā ar kapitālu, tiek definēta kā uzņēmums ar negatīvu pašu kapitālu – aktīvu kopsomma ir mazāka par saistību kopsommu.⁵⁹

Par to, ka uzņēmumā ir radušās problēmas var spriest pēc šādiem ar uzņēmuma vadīšanas saistītiem simptomiem:

- Uzņēmuma vadītāju nespēja skaidri formulēt tā stratēģiskos darbības virzienus un konkurences priekšrocības;
- Nespēja plānot uzņēmuma darbību;
- Uzņēmumā pasliktinājusies vadības uzskaites kontrole;
- Pazaudēta vai “nejauši” iznīcināti grāmatvedības dokumenti;
- No bankām tiek ņemti negaidīti un neparasti kredīti “apgrozāmo līdzekļu finansēšanai”, bet apgrozījums krītas:
- Norēķinu kontu atvēršana citās bankās;
- Regulāro piegādātāju prasība pēc vispusīgas kredītspējas informācijas;
- Uzņēmumam neizdevīgas pircēju kredītēšanas politikas izmaiņas;
- Negaidīta uzņēmuma īpašnieka maiņa;
- Konfliktu rašanās uzņēmuma iekšienē u.c. simptomi.⁶⁰

Autores apskatītās iezīmes attiecās uz SIA (Sabiedrība ar ierobežotu atbildību), jo darbā tiek izpētīts uzņēmums, kuram juridiskā forma ir SIA.

⁵⁷ turpat 110.lpp.

⁵⁸ **Marīta Rurāne.** *Finanšu menedžments.* Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 287.lpp.

⁵⁹ **Šneidere R.** „Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai” 2009.g., Rīga, izdevējs: Lietišķas informācijas dienests, 12. – 13.lpp.

⁶⁰ **Marīta Rurāne.** *Finanšu menedžments.* Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 365.lpp.

E. Altmans izstrādāja iespējamā bankrota prognozēšanas modeli, izmantojot finanšu koeficientus dažādās kombinācijās un vienu no statistikas metodēm – saliktās diskriminanta analīzes metodi. Analīzei tika atlasīti 22 dažādi finanšu koeficienti, no kuriem tika atlasīti pieci no kuriem ir vislielākā prognozēšanas iespēja, bet visi koeficienti ir iedalīti četrās grupās pēc to nozīmes:

1. likviditāte;
2. rentabilitāte;
3. maksātspēja;
4. aktivitāte.⁶¹

Bankrota prognozēšanas modelis tika veidots pēc principa – no katras koeficientu grupas atlasīts viens koeficients, kas uzrādīja vislielāko atšķirību starp bankrotējušām un nebankrotējušām firmām. Rezultātā tika izveidots bankrota prognozešanas modelis – Z funkcija: $Z=0.012X_1 + 0.14X_2 + 0.033X_3 + 0.006X_4 + 0.999X_5$

Vēlāk E. Altmans izstrādāja Z bankrota prognozēšanas modeļa modifikācijas Z' un Z'', kuru modifikācijas ir paredzētas tādiem uzņēmumiem, kuru akcijas netiek kotētas fondu biržās:

- Z' – lieliem ražošanas uzņēmumiem;
- Z'' – maziem uzņēmumiem dažādās nozarēs.

Autores apskatītais uzņēmums SIA „Grāmatvedība Jums” ir mazs uzņēmums, tāpēc tālāk tiks apskatīts E. Altmaņa Z' modelis.

$$Z'' = 6.56X_1 + 3.26X_2 + 6.72X_3 + 1.05 X_4, \text{ kur}$$

Z'' – prognozēšana indekss

X1 = darba kapitāls / aktīvi

X2 = nesadalītā peļņa / aktīvi

X3 = peļņa pirms procentiem un nodokļiem / aktīvi

X4 = pašu kapitāls / saistības⁶²

1.2.tabula

Z'' indeksa bankrota novērtēšanas skala

Z'' indekss	Bankrota varbūtība	Komentāri
Līdz 1.10	Ļoti augsta	Tikai radikālas pārmaiņas var uzlabot uzņēmuma finansiālo stāvokli, piesaistīt līdzekļus no kredītiestādēm ir pilnīgi bezcerīgi, jo ir skaidri redzams, ka pēc neilga laika

⁶¹ turpat 367. lpp.

⁶² Šneidere R. „Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai” 2009.g., Rīga, izdevējs:Lietišķas informācijas dienests, 115. -121.lpp.

		uzņēmums būs maksātspējīgs
1.10 – 2.59	Pastāv iespējamība	Uzņēmumam ir radušās zināmas problēmas, bet uzņēmuma vadībai ir iespēja tās laikus novērst
Virs 2.60	Ļoti zema	Kredīta devējiem nav jāveic pārāk sāka uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīze, tuvākajā laikā uzņēmumam bankrots nedraud.

1.5.autores izveidota tabula⁶³

Šajā sadaļā autore teorētiski apkopoja maksātspējas būtību un to pamatelementus, kuriem uzņēmumam savlaicīgi ir jāpievērš uzmanība, lai izteiktu prognozes par uzņēmuma turpmāk veiksmīgu darbību. Nākošā sadaļā autore vērsīs uzmanību SVID analīzes izpētes pamatelementiem.

1.4.SVID analīzes izpēte

SVID (SWOT) analīze ir plānošanas veids, kura rezultātā tiek apkopotas organizācijas vājās un stiprās puses, attiecībā pret ārējās vides ietekmējošām iespējām un draudiem. Tiklīdz SVID analīzes metode ir racionāls veids kura rezultātā iespējams apkopot informāciju, tās efektivitāte un noderīgums ir atkarīgs no cilvēku interpretācijas par iekšējās un ārējās vides būtību.⁶⁴

Stiprās puses – uzņēmuma pozitīvās iekšējās vides īpašības, kuras uzņēmums var izmantot savā labā, lai virzoties pēc tām un varētu ātrākā laika periodā, sasniegt savu noteikto mērķi.⁶⁵

Vājās puses – uzņēmuma negatīvās iekšējās vides īpašības, kuras uzņēmumam var kavēt noteiktā mērķa - misijas sasniegšanu.⁶⁶

Iespējas — ārējie faktori, kuri var uzņēmumam palīdzēt sasniegt savu mērķi.

Draudi — ārējie faktori, kuri var uzņēmumam kavēt savu noteikto mērķu sasniegšanā.

⁶³ turpat 121.lpp.

⁶⁴ **Boddy David** „Management an introduction, fourth edition”, University of glasgow, pearson education limited, 2008, 190.-191.lpp.

⁶⁵ **Daft Richard L.** „New era of management. Ninth edition”, Vanderbilt university, south-western, cengage learning, 2010, 192.lpp.

⁶⁶ **Praude V.** „Menedžments. Trešais pārstrādātais un papildinātais izdevums”, Izdevējs: SIA Burtene, 2012, 240.lpp.

SVID (SWOT) vājo un stipro pušu pazīmes⁶⁷

Menedžments un organizācija	Mārketings	Cilvēkresursi
• Menedžmenta kvalitāte • Personāla kvalitāte • Plānošanas informācija • Kontroles informācija • Centralizācijas pakāpe • Organizācijas struktūra	• Izplatīšanas kanāli • Tirgus daļa • Reklāmas efektivitāte • Pircēju apmierinātība • Produktu kvalitāte • Produktu cena • Servisa reputācija • Pārdošanas apgrozījums	• Personāla pieredze • Izglītība • Arodbiedrību statuss • Neierašanās darbā gadījumu • Gandarījums par darbu • Sūdzības
Finanses	Produkcija	Izpēte un attīstība
• Peļņas norma • Kredītreitings • Debitoru aprite • Kreditoru aprite • Inventarizācijas rezultāti	• Iepirkumu sistēma • Kontroles sistēma • Efektivitāte • Ražotnes atrašanās vieta • Darba līdzekļu novecošana	• Ipētes programmas • Jaunu produktu inovācija • Tehnoloģiju inovācija

1.3.tabula autores izveidota tabula izmantojot⁶⁸

Ņemot vērā SVID analīzes pamatelementus, autore secina, ka tā sastāv pēc 6 daļām – menedžmenta un organizācijas, mārketinga pazīmēm, cilvēkresursiem, finansēm, produkcijas un izpētes, kā arī attīstības iespējām, kuru rezultātā, attiecīgi uzņēmuma kontekstā, veic izpēti analizējot uzņēmuma vājās un stiprās puses. Lai veiktu pamatotu SVID analīzes izpēti ir konkrēti jāprecizē un jā sagatavo atbilstoša informācija. Galveno informāciju var atrast – no valsts institūcijām, komercdarbībām un publiskajiem informācijas avotiem.

⁶⁷ Daft Richard L. „New era of management. Ninth edition”, Vanderbilt university, south-western, cengage learning, 2010, 192.lpp.

⁶⁸ Daft Richard L. „New era of management. Ninth edition”, Vanderbilt university, south-western, cengage learning, 2010, 192 lpp

- Jāņem vērā, ka stiprās un vājās puses ir faktori, ko uzņēmums var kontrolēt un regulēt, bet ārējie faktori, kurus uzņēmums nevar ietekmēt, bet var tikai izmantot;
- Formulējumiem jābūt īsiem un konkrētiem, uzņēmuma stiprā un vājās puses jānovērtē no pircēju viedokļa un salīdzinājumā ar konkurentiem;
- Vērtējumam jābūt gan kvalitatīvam, gan kvantitatīvam.

SVID analīzei ir iespējams piesaistīt ekspertus valsts institūcijām, uzņēmuma vadības personāla, vadošajiem zinātniekiem vai sabiedriskām organizācijām.⁶⁹

Šajā sadaļā autore pievērš uzmanību SVID analīzes izpētei, kas uzņēmumam sniedz skaidru priekšstatu par stiprajām un vājajām pusēm, par tieši ietekmējošām un netieši ietekmējošām darbības grupām, savukārt šajā nodaļā tika iegūts priekšstats par saimnieciskās darbības izpēti un analīzes nepieciešamību uzņēmuma vadībai, kuriem ir svarīgi nodrošināt veiksmīgu, pamatotu, saprotamu darbības apriti un izaugsmi. Nākošā nodaļā autore veiks finanšu izpēti uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums”

⁶⁹ **Praude V.** „Menedžments. Trešais pārstrādātais un papildinātais izdevums”, Izdevējs: SIA Burtene, 2012, 241. - 242.lpp.

2.UZŅĒMUMA SIA “GRĀMATVEDĪBA JUMS” SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS IZPĒTE

2.1.Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” struktūra

Uzņēmuma nosaukums: „Grāmatvedība Jums”

Juridiskais statuss: Sabiedrība ar ierobežotu atbildību

Reģistrācijas nr. un vieta: 50003934691, Rīga

Adrese: Pulkveža Brieža iela 3-4, Rīga, Latvija

Pamatdarbības veids: Grāmatvedības pakalpojumi.

Dibinātāji: Valdes loceklis Indulis Kleimanis

Pārskata gads: 2014. gada 1. janvāris - 31. decembris

2013. gada 1. janvāris – 31. decembris

2012. gada 1. janvāris – 31. decembris

Uzņēmuma darbība pārskata gadā:

Uzņēmums 2007. gada jūnijā sāk sniegt grāmatvedības pakalpojumus. Indulim Kleimanim pieder 100% kapitāla. Sabiedrība ir nodibināta uz nenoteiktu laiku. SIA „Grāmatvedība Jums” grāmatvedības uzskaiti organizē saskaņā ar LR likumu „Par grāmatvedību” un līdz 2014. gada beigām LR likumu „Gada pārskatu likums”, 2011.gada 21.jūnija LR Ministru kabineta noteikumiem Nr.488 ”Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju” un citiem izdotajiem normatīvajiem aktiem. Uzņēmums ievēro VID un Finanšu ministrijas ieteikumus, kā arī uzņēmumam ir izveidota grāmatvedības kārtošānas politika, atbilstoši pēc LR izdotajiem normatīviem.

Uzņēmums 2012. – 2014. gadam sniedz grāmatvedības pakalpojumus. Laika periodā kopš pārskata gada pēdējās dienas līdz šī ziņojuma parakstīšanai nav bijuši nekādi ievērojami notikumi, kas būtiski ietekmētu pārskata gada rezultātus, izņemot euro valūtas nomaiņu, kura pēc Latvijas Bankas kursa no latiem tika pārvērsta uz euro sākot no 2014. gada 1. janvāra.

SIA “Grāmatvedība Jums” izmanto grāmatvedības programmu – Tilde Jumis, kura pēc 2010. gada septembra izstrādātiem SIA “Latvijas fakti” tirgus pētījuma datiem ir Latvijā populārākā grāmatvedības uzskaites programma starp mikrouzņēmumu, mazo uzņēmumu un vidējo uzņēmumu kategorijām, kas nodrošina pilnu grāmatvedības uzskaites ciklu un pilnībā atbilst MK noteikumiem Nr. 585.⁷⁰

⁷⁰ Datorprogramma Tilde Jumis, Pieejams: <http://www.tilde.lv/tildes-jumis-popularaka-gramatvedibas-programma>

Tilde Jumis piedāvā ērtu un efektīvu algu, pamatlīdzekļu, avansa norēķinu, noliktavas un finanšu pārskatu sistēmu dažādu atskaišu un izdruku formu veidā, kas veidotas gan balstoties uz Latvijā spēkā esošo likumdošanu, gan arī vadoties no vairāk kā desmit gadu darba pieredzes ar dažādu nozaru uzņēmumiem. Atbilstoši Latvijas likumdošanai tiek nodrošināta arī elektronisko atskaišu sagatavošana un izdruku veidošana iesniegšanai valsts iestādēm. Programma ir viegli apgūstama un cena, kas nav mazsvarīga, ir pieņemama uzņēmumam pat ar nelieliem ieņēmumiem.⁷¹

Autorei bija iespēja iesaistīties praktiski šajā uzņēmumā, kā grāmatveža palīgam un prakses laikā bija iespēja pielietot šo grāmatvedības datorprogrammu un darbs noritēja ļoti veiksmīgi, datorprogramma ir sastādīta ātrai un ērtai lietošanai un prakses laikā nebija būtisku problēmu lietojot šo programmu.

Daudzu jaunu uzņēmumu rašanos veicināja neatkarības atgūšana Latvijā, kad sākās aktīva uzņēmējdarbība. Uzņēmums ir sarežģīts mehānisms, saimniekošanas sistēma, kuras uzdevums ir ražot produkciju, izpildīt darbus un sniegt pakalpojumus. Uzņēmuma kā tirgus attiecību subjekta darbība noris sīvas konkurences apstākļos. Tieši konkurences tirgus vide rada vislabvēlīgākos apstākļus gan atsevišķa uzņēmuma, gan visas sabiedrības ekonomiskai attīstībai un ir sociālā un ekonomiskā procesa dzinējspēks.⁷²

Uzņēmuma saimnieciskā darbība šobrīd tirgus ekonomikā uzņēmējam izvirza prasību būt kompetentam uzņēmējdarbības veikšanā, tas būtu, tirgus ekonomikas apstākļos, lai uzņēmums varētu patstāvīgi veikt saimniecisku darbību, gūt peļņu, pastāvēt un attīstīties, ir jāzin pastāvošā likumdošana, vide, kurā darbojas uzņēmums un darbs jāpilda ar augstu atbildības sajūtu, lai gūtu vislabākos rezultātus, tieši šajā nozarē. Tirgus vide liek jebkuram uzņēmumam darboties izdzīvošanas un konkurences apstākļos, ja tas vēlas palikt ekonomikas laukā. Visa uzņēmuma darbība tiek iemiesota sniegtajos pakalpojumos vai tā ražojamās precēs, ko tirgū piedāvā patērētājiem. Pakalpojumu piedāvāšanai un produkcijas ražošanai jēga ir tikai tad, kad pēc tās ir pieprasījums tagad un būs nākotnē.⁷³

SIA "Grāmatvedība Jums" ir pakalpojumu sniedzēji, kam jāpilda grāmatvedības darbi attiecīgi likumdošanas prasībām ātri un precīzi, lai uzņēmumi kuri uztic grāmatvedības pārvaldīšanu, kā klienti pastāvētu ilgtermiņā un uzņēmumu aprīte varētu sekmīgi darboties, jo arī grāmatvedības pakalpojumu piedāvājumu klāstā ir liela konkurence, kurā noturēties var tikai

⁷¹ turpat.

⁷² Uzņēmuma iekšējai (nepublicētais) materiāls no SIA "Grāmatvedība Jums"

⁷³ turpat;

pēc vislabākās sirdsapziņas pildot grāmatvedības pienākumus, lai tie sniegtu precīzu rādījumu sastādot finanšu pārskatus gada beigās.⁷⁴

Saimnieciskās darbības raksturojums, kas balstās uz finansiāla rakstura un nefinansiāla rakstura informācijas analīzi, ļauj labāk izprast uzņēmuma darbību, laikus atklāt iespējamās problēmas, noskaidrot tā konkurējošās priekšrocības un trūkumus.⁷⁵

Par personāla vadīšanu uzskatāms uzņēmējdarbības vadīšanas būtisks, mērķtiecīgs pasākumu, darbību kopums: darbinieku izvēle un pieņemšana darbā, viņu iesaistīšana ikdienas darbos un normālu darba apstākļu nodrošināšana, labu darba attiecību radīšana u.c. Personāla vadīšanas galvenais uzdevums ir nodrošināt efektīvu uzņēmuma darbu un taisnīgu attieksmi pret darbiniekiem”.⁷⁶

Personāla vadīšanai ir būtiska nozīme jebkurā uzņēmumā vai organizācijā. Pastāv vairāki būtiski iemesli, kādēļ nepieciešama personāla vadīšana. Tie ir sekojoši:

- atsevišķu darbinieku darba spējas izpaužas atšķirīgi;
- pastāv dažāda veida profesionālās zināšanas;
- atšķirīgi izpaužas darbinieku motivācija;
- pastāv darbinieku personības pazīmju atšķirības.⁷⁷

Uzņēmumā SIA “Grāmatvedība Jums” tika ievērotas personāla vadīšanas pazīmes. Darba autore un praktikante ir nodibinājusi ilgtermiņa sadarbību arī turpmāk pēc prakses līguma noteiktā termiņa ar SIA “Grāmatvedība Jums” vadītāju Induli Kleimani, jo darba attiecības izveidojās uzticīgā un draudzīgā gaisotnē ar pozitīvi iegūtiem darba rezultātiem. Darba devējs vienmēr bija atsaucīga un tika sniegta atbilde uz jebkuru interesējošo jautājumu un bija gatava praktikantu apmācīt tik labi, ka tas var turpināt darbu uzņēmumā SIA “Grāmatvedība Jums”. Šajā sadaļā tika izvērtēta uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” saimnieciskās darbības pamatdarbība un grāmatvedības datorprogrammas izvēle, savukārt nākošā sadaļā autore veiks uzņēmuma likviditātes izpēti.

⁷⁴ turpat;

⁷⁵ turpat;

⁷⁶ turpat;

⁷⁷ turpat.

2.2. Uzņēmuma likviditātes izpēte

Apgrozāmie līdzekļi, tie ir uzņēmuma līdzekļi (krājumi, debitora parādi, pārdošanai turētie ilgtermiņa ieguldījumi, īstermiņa investīcijas un naudas līdzekļi), kurus paredzēts pārvērst naudā, pārdot vai izlietot tuvāko 12 mēnešu laikā vai uzņēmuma pārskata gadā, ja tas ir ilgāks par vienu gadu (piem. celtniecības uzņēmumiem). Materiālie apgrozāmie līdzekļi pilnībā tiek patērēti katrā kapitālarīņojumā (ražošanas vai apgrozības ciklā) un uzreiz tiek norakstīti izmaksās. Apgrozāmo līdzekļu atlikumi tiek uzrādīti bilances aktīva iedaļā “Apgrozāmie līdzekļi”.⁷⁸ Uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” nozīmīgākie apgrozāmie līdzekļi ir debitora parādi un nauda, savukārt pārējie apgrozāmie līdzekļi ir maz ietekmējoši, jo uzņēmums nodarbojas ar pakalpojumu sniegšanu.

“Aktīvu posteņi bilancē ir izvietoti atkarībā no likviditātes pakāpes, t.i., atkarībā no tā, cik drīz katru aktīvu veidu var pārvērst naudas līdzekļos. Apgrozāmos līdzekļus iespējams ātrāk pārvērst naudā, t.i., tiem ir augstāka likviditātes pakāpe nekā ilgtermiņa ieguldījumiem, tāpēc, ka ilgtermiņa ieguldījumi ir tā firmas daļa, kura nav domāta pārdošanai, bet tiek izmantota ilgu laiku, piedaloties saimnieciskajā un finansiālā darbībā. Apgrozāmo līdzekļu likviditātes pakāpe nav vienāda - vislikvidākie ir naudas līdzekļi, vērtspapīri, tad seko debitoru parādi un krājumi.”⁷⁹

Apgrozāmo līdzekļu aprites īpatnības – apgrozāmie līdzekļi atrodas patstāvīgā kustībā, veicot nepārtrauktu riņķojumu, pārvietojoties no krājumiem uz ražošanas vai pakalpojumu attīstīšanas/veicināšanas sfēru, tad uz apgrozības sfēru un atpakaļ. Šo procesu sauc par apgrozāmo līdzekļu apriti. Apgrozāmo līdzekļu aprites būtiskākās īpatnības ir šādas :

- tie piedalās tikai vienā ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas ciklā;
- tie pilnībā ietilpst ražotās produkcijas vai sniegto pakalpojumu ražošanas izmaksās;
- tie tiek kompensēti pilnīgi pēc ražotās produkcijas realizācijas.⁸⁰

Jo ātrāk apgrozāmie līdzekļi veic šo apriti, jo mazāk to nepieciešams ražošanas vai pakalpojumu programmas izpildei, jo lielāku peļņu iespējams gūt ar tiem pašiem līdzekļiem. Katrā AL aprites ciklā veidojas noteikts pievienotās vērtības lielums. Jo ātrāka būs līdzekļu aprite, jo lielāka pievienotā vērtība tiks radīta ar tiem pašiem līdzekļiem un uzņēmums gūs lielāku peļņu. Uzņēmuma līdzekļu aprites paātrināšana ir viens no svarīgākajiem faktoriem

⁷⁸ *Autores izstrādāts kursa darbs “Aktīvi un to novērtēšana bilancē” Rīga 2014, 21.lpp.*

⁷⁹ *turpat;*

⁸⁰ *turpat.*

peļņas palielināšanā. Lai paātrinātu uzņēmuma līdzekļu apriti, jāsaīsina gan ražošanas vai pakalpojumu laiks, gan resursu pirkšanas un gatavās produkcijas realizācijas laiks.⁸¹

Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" apgrozāmie līdzekļi nodrošina pakalpojumu aprites efektivitāti un to uzlabošanu.

Ražošanas un pakalpojumu sniegšanas laika saīsināšanas ceļi :

- jaunas tehnikas un tehnoloģiju ieviešana, kas saīsina tehnoloģisko procesu norises laiku;
- darba organizācijas pilnveidošana, pasākumi, kas minimizē nepieciešamo pārtraukumu laiku;
- ražošanas krājumu un pakalpojumu sniegšanas patēriņa laika samazināšana, piegāžu optimizācija.⁸²

Pirkšanas un pārdošanas laika saīsināšanas ceļi:

- gatavās produkcijas krājumu samazināšana;
- norēķinu paātrināšana, izmantojot modernās starpbanku sakaru un informācijas sistēmas, iespējams minimizēt laiku piegāžu rēķinu apmaksai.⁸³

Autore secina, ka uzņēmuma sekmīga finansiālā darbība lielā mērā ir atkarīga no tā, cik pareiza ir pamatlīdzekļu un apgrozāmo līdzekļu proporcija uzņēmumā. Uzņēmuma līdzekļu struktūra atspoguļo pamatlīdzekļu un apgrozāmo līdzekļu īpatsvaru kopējā kapitālā. Tā parāda attiecību starp pamatlīdzekļiem un apgrozāmajiem līdzekļiem. Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" gadījumā attiecas uz pakalpojumu sniegšanas ciklu, pēc kura var izvērtēt uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu apriti.

Uzņēmuma likviditāte ir uzņēmuma maksātspēja, spēja jebkurā laikā dzēst savas īstermiņa saistības, kuru dzēšanai izmanto apgrozāmos līdzekļus. Rezultāts rāda, cik uzņēmumam ir likvīdu aktīvu, lai dzēstu savas pašreizējās saistības, vai cik uzņēmumam pienākas likvīdu aktīvu uz EUR 1 – īstermiņa saistību. Šo rādītāju aprēķina kā attiecību starp likvīdiem līdzekļiem un īstermiņa saistībām. Tie ir rādītāji, ar kuru palīdzību var novērtēt uzņēmuma spēju nomaksāt savus pašreizējos parādus. Tātad, likvidācijas vērtības metodes rezultātā tiek iegūta summa, kādu uzņēmuma īpašniekam būtu iespējams iegūt, ja uzņēmuma likvidācijas gadījumā tiktu pārdoti visi uzņēmuma aktīvi un nokārtotas saistības.⁸⁴

Uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums" ir svarīgi novērtēt saistību īpatsvaru, lai varētu noteikt uzņēmuma neatkarību un tā attīstības perspektīvas.

Likviditātes vērtēšanas gaitā apgrozāmos līdzekļus iedala:

2.1.tabula

⁸¹ *Autores izstrādāts kursa darbs "Aktīvi un to novērtēšana bilancē" Rīga 2014, 21.lpp.*

⁸² *turpat;*

⁸³ *turpat.*

⁸⁴ *turpat.*

Kopējās likviditātes rādītājs

Rādītāja nosaukums	2012. gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
Apgrozāmie līdzekļi (eur)	18 103	16 788	14 150	2012.g.	2013.g.
Īstermiņa saistības (eur)	2 911	2 651	2 083		
Kopējās likviditātes rādītājs	6.22	6.33	6.79	+0.57	+0.46

2.1. tabula autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

Jo augstāks ir šis rādītājs, jo augstāk jāvērtē uzņēmuma maksāspēja. Praksē uzskata, ka lietderīgi, lai šī rādītāja skaitliskais lielums būtu starp 1 un 2, tādā gadījumā uzņēmuma spēja nokārtot īstermiņa saistības ir reālas, bet uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” visos gados pārsniedz rādītāju 2, tas nozīmē, ka uzņēmumam ir veiksmīga aprīte, bet ir jāpārdomā, tā saucamo “iesaldēto naudu” – tās efektīvu pārvaldīšanu jeb ieguldīt līdzekļus tā, lai nākotnes perspektīvā nauda pelna naudu, kuru varētu izmantot uzņēmuma attīstībā un klientu piesaistīšanā, it īpaši, kad likviditātes koeficients salīdzinot 2014. gadu ar 2013 ir kļuvis paaugstināts, tas nozīmē, ka uzņēmumam nedraud maksātnespēja, bet salīdzinot 2014. gada koeficienta aprīti ar 2012. un 2013. gadu var secināt, ka lai uzņēmuma darbība būtu droša ilgtermiņā, ir jāmeklē uzņēmuma attīstības un pilnveidošanās veidus, lai varētu virzīties uz priekšu konkurēt spējīgos apstākļos un lai aprītes ātrums saglabātos tik pat stabils nākotnē, tā kā tas ir līdz šim.

2.2. tabula

Tekošās likviditātes rādītājs

Rādītāja nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
Apgrozāmie līdzekļi (eur)	18 103	16 780	14 150	2012.g.	2013.g.
Krājumi (eur)	457	391	655		
Īstermiņa saistības (eur)	2 911	2 651	2 083		
Tekošās likviditātes rādītājs	6.10	6.18	6.48	+0.38	+0.30

2.2. autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

Zems likviditātes rādītājs liecina, kad pārāk daudz līdzekļu ir ieguldīts krājumos, bet uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” tekošās likviditātes rādītājs pārsniedz vajadzīgo normu, jo normas robežas ir $>1=1$, tas nozīmē, ka uzņēmums pārāk maz iegulda līdzekļus krājumos un īstermiņa saistībās. Salīdzinot 2014. gada koeficientu pret 2012. un 2013. gadu, var secināt, kad līdzekļu ieguldīšana aprīte nav uzlabojusies. Autore secina, lai uzņēmuma attīstība straujāk attīstītos uz priekšu, vajadzētu ieguldīt vairāk apgrozāmo līdzekļu daļu efektīvos krājumos vai palielināt saistības, kas veicinātu uzņēmuma paplašināšanos. Piem.

ieguldot grāmatvedības dator programmas attīstībā, kurā var veikt papildus efektīvas darbības, kuras atvieglotu ikdienas darbu.

2.3.tabula

Absolūtās likviditātes rādītājs

Rādītāja nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Nauda (eur)	5 723	4 577	4 040		
Vērtspapīri	0	0	0		
Īstermiņa saistības (eur)	2 911	2 651	2 083		
Absolūtās likvidit. rādītājs	1.97	1.73	1.94	-0.03	+0.21

2.3.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

Arī šis rādītājs uzņēmumā SIA “Grāmatvedība Jums” neiekļaujas normas robežās, jo pietiekama norma ir $> 0,1$; $= 0,7$ robežās, tas nozīmē, ka lai radītājs uzlabotos, vajadzētu uzņēmumam vai nu iegādāties vērtspapīrus, vai palielināt īstermiņa saistības. Salīdzinot 2014.gadu pret 2012. un 2013. gadu ir redzams aprites uzlabojums, bet lai noturētu “uzplaukuma laikus” uzņēmumam ir jāplāno kā attīstīties, skaidro autore, palielinot vērtspapīru rezerves vai piem. ieguldot efektīvās īstermiņa saistībās uz labu procenta likmi, kur uzņēmumam palielinātos ilgtermiņā peļņa.

2.4.tabula

Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” darba kapitāla novērtējums

Rādītāju nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Apgrozāmie līdzekļi (eur)	18 103	16 780	14 150		
Īstermiņa saistības (eur)	2 911	2 651	2 083		
Kopējais darba kapitāls	10 747	9 930	12 063	+1 316	+2 133

2.4.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

Pietiekams darba kapitāls ir 15% no apgrozījuma (neto), uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” pārsniedz darba kapitālu vairāk par 50%, kas nozīmē to, ka uzņēmumam jāpārskata saistības. Salīdzinot 2014. gada rādītāju ar 2012. un 2013. gadu, var manīt darba kapitāla attīstības pieaugumu, kuru būtu nepieciešams izmantot uzņēmuma attīstībai.

Viens no svarīgākajiem kritērijiem uzņēmuma finansiālā stāvokļa novērtēšanā ir maksātspēja, tāpēc darba autore izpētīs uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” maksātspējas saistību rādītājus:

2.5.tabula

Saistību īpatvars pret kopējiem aktīviem

Rādītāju nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Kopējās saistības (eur)	2 911	2 651	2 083		
Kopējie aktīvi (eur)	19 122	17 248	14 574		
Saistību īpatvars	0.15	0.15	0.14	-0.01	-0.01

2.5. autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" iekšējiem datiem

2.6. tabula

Saistību attiecība pret pašu kapitāli

Rādītāju nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
Kopējās saistības (eur)	2 911	2 651	2 083	2012.g.	2013.g.
Pašu kapitāls (eur)	15 754	14 206	11 836		
Saistību attiecība	0.19	0.19	0.18	-0.01	-0.01

2.6. autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" iekšējiem datiem

Uzņēmumā SIA "Grāmatvedība Jums" abi maksāspējas rādītāji iekļaujas normas robežās, uz doto brīdi uzņēmumam ir stabila maksāspēja un uzņēmums var plānot saistību palielināšanu, lai veicinātu uzņēmuma attīstību un apgrozījumu (piem. reklāmas izplatīšana, kas nodrošinātu uzņēmuma atpazīstamību un piesaistītu vairāk klientus), autore atklāj, bet aprites ātrumu salīdzinot 2012. un 2013. gadu vajadzētu palielināt, lai uzņēmuma attīstība straujāk pieaugtu, it īpaši mūsdienās, kad ekonomiskā attīstība strauji attīstās, piem. tehnoloģiju un IT sfērā.

Naudas plūsmas analīze – ikviena uzņēmuma rīcībā pastāvīgi jāatrodas lielākai vai mazākai naudas līdzekļu summai. Ar naudas palīdzību tiek īstenota saimniecisko līdzekļu aprīte. Teorētiski uzņēmums naudas līdzekļus saņem galvenokārt par sniegtajiem pakalpojumiem. Uzņēmumu rīcībā nonāk līdzekļi aizdevumu un finansējumu veidā no pamatlīdzekļu pārdošanas, apdrošināšanas atlīdzības veidā par bojā gājušiem īpašumiem, samaksas veidā un no citiem avotiem.⁸⁵

Naudas līdzekļi, kas atrodas uzņēmumu rīcībā, ir apgrozāmo līdzekļu sastāvdaļa. Uzņēmumi savus naudas līdzekļus uzglabā bankas kontā.⁸⁶

Nauda ir maksāšanas līdzeklis, un ar tās palīdzību tiek īstenota saimniecisko līdzekļu aprīte. Vienalga, kādā veidā uzglabā naudas līdzekļus – norēķinu kontos, bankā vai kasē, vienmēr tie pakļauti stingrai uzskaitēi.

Galvenie naudas līdzekļu uzskaites uzdevumi ir šādi:

- Naudas saglabāšanas nodrošināšana, tās piesavināšanās vai izšķērdēšanas iespēju pilnīga novēršana;
- Savlaicīga informācijas iegūšana par naudas līdzekļu atlikumiem bankās un citās glabāšanas vietās.⁸⁷

⁸⁵ *Autores izstrādāts kursa darbs "Aktīvi un to novērtēšana bilanci" Rīga 2014, 29.lpp.*

⁸⁶ *turpat;*

⁸⁷ *turpat.*

Parasti uzņēmumā SIA “Grāmatvedība Jums” notiek tā, ka naudu pašu uzņēmumā saņem un izmaksā caur internet banku, kā arī brīvos naudas līdzekļus uzņēmums glabā norēķinu kontos bankā. No norēķinu kontiem uzņēmums veic visus pamatdarbības bezskaidrās naudas maksājumus un norēķinus ar citām iestādēm un uzņēmumiem. Darījumu apmaksā starp partneriem notiek, pārskaitot naudas līdzekļus no maksātāja norēķinu konta bankā uz saņēmēja norēķinu kontu tajā pašā vai citā bankā un izdarot attiecīgus grāmatvedības ierakstus. Ja uzņēmums norēķinos izmanto ārvalstu valūtu, tad katram valūtas veidam atver savu kontu. Visas valūtas pārrēķina pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa operācijas veikšanas dienā līdz 2013.gada 31. decembrim, bet sākot ar 2014. gadu visi darījumi tiek izteikti eiro valūtā, autore paskaidro.

Vispārīgi, grāmatvedības pakalpojumu kārtošanas ietvarā, naudas līdzekļu uzskaitē uzņēmumu grāmatvedībā paredzēti šādi konti:

- Kase,
- Norēķinu konti bankās,
- Akreditīvi, čeki un īpašu norēķinu formu konti,
- Citi konti bankās
- Pārējie naudas līdzekļi.

Konti iekārtojami pa naudas glabāšanas veidiem un arī pa atsevišķām valūtām. Primārais sadalījums kontos ir pa glabāšanas veidiem.⁸⁸

Uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” arī ir izstrādāta grāmatojumu shēma datorprogrammā Tilde Jumis, kurā tiek veika dokumentu uzskaitē un grāmatošana.

Visi šie naudas līdzekļu uzskaites konti ir aktīvi. Kontus debitē par visām kasē vai bankā ienākošajām summām, uzstādītajiem akredatīviem un iegādātajām čeku grāmatiņām un maksājumu kartēm, kreditējot atbilstoši gan naudas līdzekļu uzskaites kontos, gan ieņēmumu, norēķinu, rezerves un citu līdzekļu un avotu uzskaites kontos. Kontus kreditē par visiem maksājumiem un izsniegtajām summām, debitējot materiālo vērtību, norēķinu uzskaites un citos kontos. Tātad šo kontu korespondence ir ļoti plaša.⁸⁹

Darījumi ar skaidru un bezskaidru naudu tiek noformēti ar atšķirīgiem dokumentiem, un tos regulē dažādi normatīvie akti, tādēļ, veidojot uzņēmuma grāmatvedības sistēmu, nepieciešams noteikt atsevišķu uzskaites kārtību katram naudas līdzekļu veidam.⁹⁰

Kases operāciju skaidras naudas saņemšanas un izsniegšanas darījums tiek dokumentēts, atsevišķi sastādot kases ieņēmumu orderi par saņemto naudas un kases izdevumu orderi par

⁸⁸ *Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 118.lpp.*

⁸⁹ *turpat;*

⁹⁰ *turpat.*

izsniegto naudu un reģistrē kases grāmatā. Dokumentu var sagatavot gan papīra, gan elektroniskā formā, arī to saturs var būt brīvi izvēlēts, izņemot gadījumus, kad attiecīga attaisnojuma dokumenta noformēšanu vai saturu reglamentē normatīvais akts. Lai saņemtu skaidru naudu no bankas, bankā jāiesniedz čeks naudas saņemšanai. Čeka izrakstīšana ir stingri noteikta. Čeki ir stingras uzskaites veidlapas, to grāmatiņas izsniedz bankas iestādēs. Čeku drīkst parakstīt personas, kuru parakstu paraugi atrodas bankas kartotēkā. Čekā nedrīkst būt nekādu labojumu. Sabojātie čeki ir jāanulē, un tiem ir jāpaliek čeku grāmatiņā. Izlietotās grāmatiņas ar čeku pasakņiem ir jāuzglabā ne ilgāk kā 5 gadus.⁹¹

Par norēķinu operāciju veikšanu caur banku, visbiežāk tiek lietoti naudas pārskaitījumi ar maksājumu uzdevumu. Norēķinus ar maksājumu uzdevumiem lieto, apmaksājot saņemtās preču-materiālās vērtības un pakalpojumus, kā arī veicot citus maksājumus, piem. nodokļu summu ieskaitīšana valsts kasē.⁹²

Norēķinu formu parasti nosaka, pusēm vienojoties. Norēķinu dokumentiem ir jāsaturs šādi dati:

- 1) Kārtas numurs un izrakstīšanas datums;
- 2) Maksātāja nosaukums un atrašanās vieta, tā reģistrācijas numurs un norēķinu konta numurs;
- 3) Maksātāja bankas nosaukums, atrašanās vieta, un kods;
- 4) Naudas saņēmēja nosaukums, atrašanās vieta, reģistrācijas numurs un norēķinu konta numurs;
- 5) Naudas saņēmēja bankas nosaukums, atrašanās vieta un kods;
- 6) Maksājumu summa ar vārdiem un cipariem;
- 7) Norēķinu operācijas pamatojums, līguma numurs un datums, preču transporta pavadzīmes numurs un izrakstīšanas datums, saņemtās vai nosūtītās preces, sniegto pakalpojumu īss raksturojums, PVN summa.⁹³

Uzņēmumu norēķinu karte tiek izsniegta konkrētai norēķinu personai, kas arī atbilst par izlietoto naudu, skaidro autore.

Ja uzņēmumu rīcībā ir naudas līdzekļi ārzemju valūtā, tad to glabāšanai bankā tiek atvērti valūtas konti. Grāmatvedībā šo līdzekļu uzskaitē lieto kontu valūtas konts. Ierakstus šajā kontā par operācijām ārvalstu valūtā veic, summas ārvalstu valūtā pārrēķinot pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa darījuma veikšanas dienā. Bez tam uzņēmumā jābūt atsevišķai uzskaitē par katras ārvalstu valūtas saņemšanas uz izlietošanas operācijām. Norēķinu

⁹¹ *Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 118.lpp.*

⁹² *turpat 119.lpp.*

⁹³ *turpat 119.lpp.*

operācijas ārvalstu valūtā dokumentāli noformē līdzīgi norēķinu konta operācijām⁹⁴ un par ārvalstu valūtā veiktā darījuma dienu tiek uzskatīts:

- grāmatojot prasības personālam – avansa darījuma datums, uz kuru tiek pieņemti visi norēķinu personu izdarītie izdevumi (komandējuma nauda, citi izdevumi);
- kases operācijām – kases ieņēmumu un izdevumu orderu reģistrācijas datums;
- banku operācijām – kredītiestādes izraksts par izdarīto operāciju;
- citiem darījumiem – preces, pakalpojuma vai mantas saņemšanas datums.⁹⁵

Uzņēmuma rīcībā var būt citas naudas līdzekļi, tad uzskaitē lieto kontu Pārējie naudas līdzekļi. Šim kontam ir vairāki subkonti:

- Naudas līdzekļi ceļā,
- Naudas dokumenti.

Subkontā naudas līdzekļi ceļā grāmato summas, kas nodotas bankas inkasatoram vai pasta nodaļās ieskaitīšanai uzņēmuma norēķinu kontā. Pēc bankas izraksta saņemšanas, kas apstiprina, ka attiecīgā summa ieskaitīta norēķinu kontā, tā no konta naudas līdzekļi ceļā tiek norakstīta un iegrāmata norēķinu kontā. Subkonts naudas dokumenti paredzēts tādu vērtību uzskaitē kā pastmarkas u.c.⁹⁶ Sintētiskās uzskaites konti naudas līdzekļi var būt saistīti ar ļoti daudziem citiem grāmatvedības kontiem gan naudu saņemot, gan izmaksājot vai pārskaitot.⁹⁷

Šajā sadaļā tika veikta likviditātes izpēte un naudas līdzekļu pamatota uzskaites kārtība, savukārt nākošā sadaļā autore izpētīs uzņēmuma kapitāla struktūru un tās vērtības.

2.4. Uzņēmuma kapitāla struktūra un vērtības izpēte

Kapitāla struktūras analīzes koeficients apskata uzņēmuma kapitāla struktūru un indicē cik lielas papildus saistības uzņēmums ir spējīgs uzņemt. Pārmērīgs parāds var izraisīt bankrotu un nespēju iegūt nepieciešamos līdzekļus kritiskās situācijās, tāpēc izvērtēsim uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” kapitāla struktūru.⁹⁸

⁹⁴ Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., *Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 125.lpp.*

⁹⁵ Uzņēmuma iekšējais (nepublicētais) materiāls no SIA “Grāmatvedība Jums”

⁹⁶ Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., *Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 122.lpp.*

⁹⁷ turpat 122.lpp.

⁹⁸ *Finanšu vadības lekcijas materiāls (nepublicētais materiāls).*

Finansu līdzsvara koeficients

Rādītāju nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Kopējie aktīvi (eur)	19 122	17 234	14 574		
Pašu kapitāls (eur)	15 754	14 206	11 836		
Koefic.	1.21	1.21	1.23	0.02	0.02

2.7.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

Uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” finansu līdzsvara koeficients ir normas robežās, jo pēc normatīviem tiek pieļauts 0,5;=1,5, bet uzņēmumam vajadzētu pārdomāt par uzņēmuma darba efektivitātes palielināšanu ilgtermiņā, lai uzņēmums spētu saglabāt finansiālo līdzsvaru, negaidīti, ekonomiski grūtos laikos.

Parāds pret pašu kapitālu

Rādītāju nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Kreditori (eur)	2 911	2 651	2 083		
Pašu kapitāls (eur)	15 755	14 206	11 836		
Koefic.	0.19	0.19	0.18	-0.01	-0.01

2.8.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

Zems rādītājs, kas ir mūsu gadījumā uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums”, jo ir zemāks par 1 punkta zīmi, nozīmē, ka uzņēmums maz izmanto aizņemto kapitālu, kas uzņēmumam rada samazinātas izmaksas un nav “lieko tēriņu” jeb aizņemto procentu maksājuma veidā. Rādītāja novērtēšanai jāvērtē arī vidējais rādītājs nozarē, kā arī rādītāja dinamika. Piemēram, ja rādītājam ir tendence pieaugt, tas norāda uz arvien pieaugošu uzņēmuma atkarību no aizņemtā kapitāla, bet mūsu gadījumā rādītājs samazinās, tas ir pozitīvi. Procentu maksājumi par aizņemto kapitālu ir nemainīgi, neatkarīgi no realizācijas apjoma, līdz ar to var ievērojami ietekmēt uzņēmuma stabilitāti mainoties realizācijas apjomam. Pārāk zems koeficients var liecināt par to ka uzņēmumam nepieciešams piesaistīt papildus finansu resursus, lai uzlabotu savu ienesīgumu, bet mūsu šis rādītājs ir normas robežās, lai gan uzņēmumam vajadzētu padomāt par jaunu klientu piesaisti un pakalpojumu aprītes efektivitāti.

Ilgtermiņa aktīvi pret pašu kapitālu

Rādītāju nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014. gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Ilgtermiņa aktīvi (eur)	1 019	460	424		
Pašu kapitāls (eur)	15 754	14 206	11 836		
Koefic.	0.06	0.03	0.04	-0.02	0.1

2.9. autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" iekšējiem datiem

Trīs tā saucamie bilances zelta likumi izsaka uzņēmuma ieguldījumu finansēšanas noteikumus un uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums" ilgtermiņa rīcībā esošais pašu kapitāls ievērojami pārsniedz ilgtermiņa ieguldījumus, tas nozīmē, kad uzņēmumam ir iespējas lielu daļu apgrozāmo līdzekļu segt ar ilgtermiņa lietošanā saņemto kapitālu. Bet lietderīgāk būtu palielināt ilgtermiņa ieguldījumus.

Uzņēmumam uzsākot darbību, uzņēmuma pašu kapitālu veido tikai īpašnieku personīgie ieguldījumi. Darbības laikā pašu kapitāla lielumu ietekmē uzņēmuma saimniekošanas rezultāti. Ja uzņēmums strādā veiksmīgi un tā ieņēmumi pārsniedz izmaksas, tad rodas peļņa, kas palielina uzņēmuma pašu kapitālu. Savukārt, ja izmaksas pārsniedz ieņēmumus, tad saimniekošanas rezultāts ir zaudējumi, kas samazina pašu kapitālu. Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" gadījumā tiek izmantots otrais likums un ilgtermiņa aktīvus ir iespējams segt no pašu kapitāla līdzekļiem.⁹⁹

Paša kapitāla lielums un tā īpatsvars kopējā kapitālā ir ļoti svarīgs rādītājs uzņēmuma finansiālās darbības analīzē un lai struktūru uzlabotu ir jāpievērš liela uzmanība grāmatvedības uzdevumu kārtībai.

Uzņēmuma grāmatvedības uzdevums ir:

- Uzskaitīt kapitāla apjomu un tā izmaiņas;
- Regulāri veikt uzņēmuma finanšu analīzi;
- Savlaicīgi informēt uzņēmuma vadību par finanšu stāvokli uzņēmumā;
- Nodrošina obligātu kreditoru informēšanu pamatkapitāla samazināšanas gadījumā.¹⁰⁰

Šajā sadaļā tika apkopota kapitāla struktūra un vērtības, bet nākošā autore noteiks ilgtermiņa ieguldījumu apgrozījumu būtību un to piemērošanu uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums".

2.5. Uzņēmuma ilgtermiņu ieguldījumu izpēte

Uzņēmuma ilgtermiņa ieguldījumi var būt ne tikai materiālā un nemateriālā veidā, bet arī finanšu ieguldījumu veidā, tāpēc uzņēmumus savus brīvos naudas līdzekļus var izmantot finanšu ieguldījumiem, lai veidotu papildus ienākumus, liekot naudai "pelnīt". Finanšu ieguldījumi veidojas:

⁹⁹ turpat.

¹⁰⁰ *Autores izstrādāts kursa darbs "Pasīvi un to novērtēšana bilancē" Rīga 2015, 7.lpp.*

- Ieguldot savus līdzekļus citu uzņēmumu kapitālā vai vērtspapīros, lai saņemtu ienākumu procentu vai dividenžu veidā;
- Aizdodot savus finanšu līdzekļus citu personu rīcībā;
- Iznomājot pamatlīdzekļus finanšu līzingā, ja tādi ir uzņēmumam.

Tātad, finanšu ieguldījumi iedalās divās grupās: ilgtermiņa un īstermiņa ieguldījumos. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi ir uzņēmuma līdzekļu nodošana citu personu rīcībā uz laika periodu, kurš pārsniedz gadu un no kuriem ienākumus ir paredzēts iegūt procentu vai dividenžu veidā, šādus ieguldījumus uzskaita ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā un ienākumus jeb peļņu ir paredzēts gūt tikai no vērtspapīru kursa izmaiņām, tos pārdodot par augstāku cenu, nekā tie ir iepirkti. Tātad ilgtermiņa finanšu ieguldījumi veidojas no diviem ieguldījumu veidiem: ilgtermiņa aizdevumiem un ilgtermiņa ieguldījumiem vērtspapīros. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumus bilancē atspoguļo šādos posteņos un uzskaita atbilstošos kontos:

- Līdzdalība radniecīgo uzņēmumu kapitālā;
- Aizdevumi radniecīgajiem uzņēmumiem;
- Līdzdalība asociēto uzņēmumu kapitālā;
- Aizdevumi asociētajiem uzņēmumiem;
- Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi;
- Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori;
- Pašu akcijas un daļas;
- Aizdevumi uzņēmuma līdzīpašniekiem un vadībai.

Īstermiņa finanšu ieguldījumus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā.¹⁰¹

Finanšu ieguldījumu jeb ilgtermiņa aizdevumu mērķis ir ne tikai gūt peļņu, bet lai finansiāli atbalstītu radniecīgos vai asociētos uzņēmumus, kā arī uzņēmuma vadību un īpašniekus aizdevuma veidā. Bieži vien tos izsniedz koncerna mātes uzņēmums saviem meitas vai saistītiem uzņēmumiem, lai uzlabotu to finansiālo stāvokli un glābtu tos no bankrota. Tādos gadījumos var būt aizdevumi ar līdzdalību peļņā vai akcijās pārvēršamie aizdevumi, kas tikai vēlāk var nodrošināt arī noteiktu ietekmi uz aizņēmuma ņēmēju uzņēmumu.¹⁰²

Finanšu ieguldījumi, kurus iespējams realizēt jebkurā laikā un kuri paredzēti pārdošanai, ir īstermiņa finanšu ieguldījumi. To iegādes mērķis ir peļņas gūšana, tos pērkot un pārdodot.¹⁰³

Ja ir paredzēts gada laikā pārdot finanšu ieguldījumu, kas uzskaitīts ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, to pārgrāmato par īstermiņa finanšu ieguldījumu.¹⁰⁴

¹⁰¹ *Autores izstrādāts kursa darbs "Aktīvi un to novērtēšana bilancē" Rīga 2015, 19.lpp.*

¹⁰² *Finanšu analīzes lekcijas materiāls(nepublicētais materiāls).*

¹⁰³ *turpat;*

Ilgtermiņa ieguldījumi citu uzņēmumu akcijās vai daļās nodrošina arī ieguldītāja ietekmi šajos uzņēmumos, it īpaši, ja nopirktās akcijas vai daļas veido augstāku īpatsvaru attiecīgā uzņēmuma pamatkapitālā un arī vēl piemēram, ja ilgtermiņa finanšu ieguldījumu tirgus vērtība palielinās ceļoties akciju kursam biržā, tad tādā gadījumā veic pārvērtēšanu, attiecīgi palielinot ieguldījumu bilances vērtību, bet bilances pasīvā izveidojot ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezervi tāpat kā pamatlīdzekļiem. Tomēr ar finanšu ieguldījumu vērtības palielināšanu (tāpat kā ar citu ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanu) jābūt ļoti piesardzīgiem. Tikai nepārejošas, stabilas attiecīgo vērtspapīru biržas kursa paaugstināšanās gadījumā ir pieļaujama to pārvērtēšana, jo ilgtermiņa ieguldījumu vērtības palielināšanās rezultātā palielinās arī uzņēmuma pašu kapitāls.¹⁰⁵

Pamatlīdzekļu vērtība var palielināties par uzlabojumiem, kuri saistīti ar ilgtermiņa ieguldījumiem, piemēram, kapitālo remontu vai rekonstrukciju.

Veiktie uzlabojumi ir ilgtermiņa ieguldījumi, ja tie:

- Pagarina pamatlīdzekļu kalpošanas laiku;
- Palielina pamatlīdzekļu jaudu;
- Palielina pamatlīdzekļu ražīgumu;
- Būtiski uzlabo izgatavojamās produkcijas kvalitāti;
- Būtiski samazina ražošanas izmaksas.¹⁰⁶

Kārtējā remonta izdevumus, kuri saistīti ar pamatlīdzekļu uzturēšanu darba perioda kārtībā, noraksta pārskata perioda saimnieciskās darbības izmaksās, nepalielinot objekta vērtību.¹⁰⁷

Ilgtermiņa ieguldījumi pamatlīdzekļos izmaina to atlikušo vērtību un var pagarināt objekta lietderīgās lietošanas laiku, tāpēc pēc ilgtermiņa ieguldījumu veikšanas jāmaina turpmākais objekta nolietojuma aprēķins.¹⁰⁸

Pamatlīdzekļus amortizē jeb noraksta izmaksās to sākotnējo vērtību pakāpeniski, aprēķinot to nolietojumu visā objekta derīguma lietošanas laikā.¹⁰⁹

Liederīgās izmantošanas laiks ir objekta vērtības norakstīšanas periods, kurā uzņēmums paredzējis izmantot objektu. Liederīgās izmantošanas laiku nosaka, ņemot vērā šādus faktorus:

- sagaidāmo fizisko nolietojumu, kuru nosaka objekta noslogojums, remonta un uzstūrēšanas pasākumi;

¹⁰⁴ turpat;

¹⁰⁵ turpat.

¹⁰⁶ Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., *Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 49.lpp.*

¹⁰⁷ turpat 49.lpp.

¹⁰⁸ turpat 49.lpp.

¹⁰⁹ turpat.39.lpp.

- novecošanas, kuru izraisa izmaiņas tehnoloģijā vai uzlabojumi ražošanā, kā arī izmaiņas tirgus pieprasījumā pēc produkta, kuru ražo ar attiecīgo objektu;
- juridiskos vai citus ierobežojumus līdzekļa lietošanai, piemēram, nomas līguma termiņa beigas.¹¹⁰

Ņemot vērā pēdējos divus faktorus, nolietojuma objekta liederīgās lietošanas laiks var būt īsāks par tā fiziski iespējamo izmantošanas laiku. Pamatlīdzekļa izmantošanas laiku nosaka uzņēmuma vadība, ņemot vērā paredzamo objekta izmantošanas intensitāti un vadoties pēc iepriekšējās pieredzes ar līdzīgiem objektiem. Nolietojumu aprēķina visiem īpašumā un nomā ar izpirkumu (finanšu līzingā) esošajiem pamatlīdzekļiem. Ja iegādāts jau lietots pamatlīdzeklis, tā lietošanas laiku attiecīgi samazina.¹¹¹

Nolietojumu neaprēķina pamatlīdzekļiem, kuri:

- laika gaitā nezaudē savu vērtību, piemēram, zemei, kultūrvēsturiskiem objektiem;
- vēl netiek izmantoti, piemēram, pamatlīdzekļi celtniecības stadijā līdz to lietošanas uzsākšanai;
- nav uzsākuši intensīvu ražošanu, piemēram, ilggadīgie stādījumi to ierīkošanas periodā.
- nolietojumu nerēķina pamatlīdzekļiem, kuriem nav iegādes dokumentu.¹¹²

Pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķiniem var izmantot:

- lineāro metodi – nolietojumu sadalot vienmērīgi visā objekta lietošanas laikā;
- degresīvo metodi (ģeometrisko vai aritmētisko) – pieņemot, ka objekta lietošanas sākumā tā nolietojums ir lielāks, bet turpmākajos gados samazinās;
- pēc izpildīto darba apjoma – iepriekš paredzot ar pamatlīdzekli saražotās produkcijas vai veikto darbu apjomu.¹¹³

Uzņēmuma vadītāja apstiprinātā pamatlīdzekļu uzskaites nolikumā nosaka pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanas kārtību uzņēmuma finanšu grāmatvedībā, norādot:

- izvēlēto nolietojuma aprēķināšanas metodi;
- pamatlīdzekļu derīgās lietošanas perioda noteikšanas kritērijus;
- nolietojuma aprēķina periodiskumu.¹¹⁴

Uzņēmuma vadītājs pamatlīdzekļu uzskaites kārtību nosaka, ņemot vērā uzņēmuma darbības īpatnības un iepriekšējo pieredzi. Sakarā ar to, ka pamatlīdzekļi ilgstoši ietekmē uzņēmuma saimniecisko darbību, kā ar to, ka likumdošana nepieļauj grāmatvedībā lietoto metožu maiņu bez būtiska iemesla, izvēli rūpīgi pārdomā un pamato. Izvēlētā pamatlīdzekļu

¹¹⁰ turpat 40.lpp.

¹¹¹ Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., *Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 40.lpp.*

¹¹² turpat 40.lpp.

¹¹³ turpat 41.lpp.

¹¹⁴ turpat 43.lpp.

nolietojuma aprēķina metode, kā arī noteiktais pamatlīdzekļu liederīgās izmantošanas laiks būtiski ietekmē uzņēmuma finanšu rādītājus:

- ražotās produkcijas vai sniegto pakalpojumu pašizmaksu;
- peļņu;
- rentabilitāti;
- aktīvu un pašu kapitāla vērtību.¹¹⁵

PL nolietojuma aprēķinu finanšu grāmatvedībā veic tad, kad tiek sastādīts finanšu pārskats, bet ne retāk kā reizi gadā – sastādot gada pārskatu.

PL sākotnējās vērtības iekļaušana izmaksās finanšu grāmatvedībā katrā uzņēmumā var būt atšķirīga, jo tās kārtību nosaka uzņēmuma vadība. Turpretī likumdošanā ir stingri reglamentēta kārtība, kādā aprēķina nolietojumu nodokļu vajadzībām, lai visos uzņēmumos ar uzņēmuma ienākuma nodokli apliekamo ienākumu noteiktu pēc vienotas metodikas.¹¹⁶

Šajā sadaļā tika veikta uzņēmuma ilgtermiņu ieguldījumu izpēte un noteikta nozīme saimnieciskās darbības kārtošanas procesa laikā, savukārt turpmākā sadaļā tiks izvērtēti apgrozāmie līdzekļi.

2.6. Uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu izpēte

Krājumi ir līdzekļi, kurus paredzēts izlietot saimnieciskajā darbībā viena gada vai viena ražošanas cikla laikā un krājumi sastāv no pirktajiem visu veida materiāliem, kuri ir iegādāti izlietošanai, ražošanas darbības laikā un gatavā produkcija paredzēta pārdošanai. SIA “Grāmatvedība Jums” nodarbojās ar pakalpojumu sniegšanu, tādēļ uzņēmumam nav nozīmīgu krājumu, bet piemēram, viens no krājumu veidiem var būt kancelejas preces.¹¹⁷

Gandrīz katrā sabiedrībā, neatkarīgi no nozares, kurā tā darbojas, ir preces vai pakalpojumi, kas nepieciešami un kuriem ir būtiska nozīme saimnieciskās darbības nodrošināšanā. Līdz ar to, gandrīz ikvienai sabiedrībai ir svarīgi nodrošināt pareizu krājumu uzskaiti. Krājumu uzskaitē ir jānodrošina preču saņemšanas, pārvietošanas un izsniegšanas pareiza dokumentāla noformēšana, kā arī krājumu savlaicīga atspoguļošana sabiedrības grāmatvedībā. Pareizi izvēlētās preču krājumu uzskaites un novērtēšanas metodes nodrošina patiesu krājumu

¹¹⁵ Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., *Finanšu grāmatvedība*, Rīga 2004, 44. lpp.

¹¹⁶ turpat 44. lpp.

¹¹⁷ *Autores izstrādāts kursa darbs “Aktīvi un to novērtēšana bilanci” Rīga 2014, 23. lpp.*

vērtības atspoguļošanu bilancē. Sabiedrībai ir jāveic ne tikai precīza un pareiza krājumu uzskaitē, bet svarīga ir arī preču kontrole. Katrai sabiedrībai būtu vēlams analizēt krājumus ne tikai reizi gadā, sastādot gada pārskatu, bet regulāri izvērtēt krājumu pietiekamību un to apriti pa mēnešiem, jo tas var sekmēt sabiedrības peļņas pieaugumu.¹¹⁸

Uzņēmums SIA "Grāmatvedība Jums" krājumu uzskaitē tiek lietota periodiskā inventarizācijas metode un tie novērtēti izmantojot FIFO metodi. Krājumi uzrādīti pēc zemākās no tirgus cenas un pašizmaksas vērtības. Nepieciešamības gadījumā novecojošo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtība ir norakstīta. Piemēram, saražoto krājumu pašizmaksā tiek iekļautas izmantoto izejvielu un materiālu izmaksas un citi izdevumi, kas tieši saistīti ar attiecīgā objekta izgatavošanu, kā arī attiecīgā daļa no administrācijas izdevumiem. Krājuma atlikumus jāpārbauda gada inventarizācijā.¹¹⁹

Grāmatojumi:

1. Izejvielas un materiāli

Iegāde: Debets- 7111 Kredīts- 2611; 2621; 5313

Pēc inventarizācijas datiem gada beigās, lietojot FIFO metodi

Pieaugums: Debets- 2111 Kredīts-7190

Samazinājums: Debets- 7190 Kredīts

2. Gatavais ražojums

Pēc inventarizācijas rezultātiem gada beigās faktiskajā pašizmaksā

Pieaugums: Debets- 2130 Kredīts- 6610

Samazinājums: Debets- 6610 Kredīts- 2130¹²⁰

Uzņēmums, kas uzsāk darbību, veic inventarizāciju, kurā nosaka visas uzņēmuma mantas un lietojumā esošās mantas apjomu dabā, kā arī salīdzina uzņēmuma un debitoru un kreditoru prasījumu un saistību summas. Inventarizācijas rezultātus atspoguļo inventarizācijas sarakstos. Mantas, arī prasījumu un saistību novērtēšanu izdara normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Turpmāk šādu inventarizāciju veic katra pārskata gada beigās, kā arī izbeidzot uzņēmuma darbību vai reorganizējot to vai tad, ja ir ierosināta lieta par uzņēmuma pasludināšanu par maksātnespējīgu, vai ja, pamatojoties uz komersanta lēmumu, ir apturēta vai atjaunota komersanta darbība.¹²¹

Inventarizācijā aptverami visi krājumi, arī tie, kas atrodas ceļā, pārstrādē u.c. Inventarizāciju veic, krājumus obligāti saskaitot, nosverot vai izmērot. Aizliegts

¹¹⁸ turpat 23.lpp.

¹¹⁹ *Autores izstrādāts kurss darbs "Aktīvi un to novērtēšana bilancē" Rīga 2014, 24.lpp.*

¹²⁰ *Uzņēmuma iekšējais (nepublicētais) materiāls no SIA "Grāmatvedība Jums"*

¹²¹ *Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 87.lpp.*

inventarizācijas sarakstos ierakstīt datus bez to faktiskās pārbaudes, pamatojoties uz materiāli atbildīgo vai grāmatvedības sniegtajām ziņām.¹²²

Preču un materiālo vērtību inventarizācija veicama tādā secībā, kādā tās izvietotas attiecīgajā glabāšanas vietā. Pēc vērtību pārbaudes ieeja telpā ir jānoplombē (jāaizzīmogo) un jāturpina inventarizācija nākamajā telpā.¹²³

Krājumu inventarizācijas laikā operācijas ar preču un materiālajām vērtībām ir jāpārtrauc. Krājumu inventarizācijas sarakstus sastāda pa krājumu grupām:

- izejvielas, pamatmateriāli;
- nepabeigtie ražojumi;
- gatavie ražojumi un preces pārdošanai;
- nepabeigtie pasūtījumi.¹²⁴

Krājumu inventarizācijas rezultāti fiksējami sarakstos, uzrādot

- vērtību nosaukums, marķējums un citas raksturojošus apzīmējumus, kā arī
- šo vērtību patieso daudzumu un kvalitāti.¹²⁵

Inventarizējot avansa maksājumus par precēm, jāpārbauda, vai nav beidzies līgumā paredzētais piegādes laiks un vai avansa maksājums nav pārvērties par šaubīgo vai bezcerīgo parādu, kuram izveidojams uzkrājums, autore piebilst.

Debitori – sabiedrības parādnieki. Sabiedrība bilancē debitorus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā, līdz ar to tie ir īstermiņa parādi, kas jānokārto viena gada laikā.¹²⁶ Pārskata bilancē uzrāda tikai tos debitoru parādus, kuru saņemšana ir droša. Sabiedrības grāmatvedis šos debitorus uzskaita un kontrolē, vai šie parādi tiek saņemti paredzētajos termiņos. Debitoru parādus izvērtē, t.i., vai parāda apmaksa ir droša vai apšaubāma. Debitoru parādus, kuru saņemšana ir apšaubāma, iedala divos veidos:

- Šaubīgie parādi, no kuriem ir cerības saņemt;
- Bezcerīgie parādi, kuru saņemšana vairs nav reāla.¹²⁷

Sastādot gada pārskatu, debitoru parādiem, kuru saņemšana tiek apšaubīta, apšaubāmās summas apmērā veido uzkrājumus nedrošiem parādiem.

Likums „Par grāmatvedību” nosaka, ka katra pārskata gada beigās ir jāinventarizē debitoru parādi, t.i., jāsalīdzina norēķini ar sabiedrības debitoriem. To veic nosūtot debitoram

¹²² turpat 87.lpp.

¹²³ turpat 87.lpp.

¹²⁴ Autore izstrādāts kursa darbs “Aktīvi un to novērtēšana bilancē” Rīga 2014, 23.lpp.

¹²⁵ turpat 23.lpp.

¹²⁶ **Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A., Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 102.lpp.**

¹²⁷ Autore izstrādāts kursa darbs “Aktīvi un to novērtēšana bilancē” Rīga 2014, 28.lpp.

salīdzināšanas aktu par parāda summu gada beigās. Debitors, ja summa sakrīt, apstiprina šo aktu un vienu eksemplāru nosūta atpakaļ.

Uzņēmumā SIA "Grāmatvedība Jums" debitorus grāmato;

- Norēķini ar pircējiem un pasūtītājiem – šajā kontā uzskaitīti visi pircēju un pasūtītāju parādi, kas izveidojušies, pārdodot produkciju vai preces vai izpildot darbus un pakalpojumus.

Realizē preces, pakalpojumus Debets – 2313 Kredīts – 6111

Saņem apmaksu Debets – 2621 Kredīts – 2313

- Nākamo periodu izdevumi – šinī kontu grupā uzskaita tādus izdevumus, kas veikti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamiem gadiem.

Pārskata gadā maksā Debets – 2411 Kredīts – 2611; 2621

Nākamajā gadā noraksta Debets – 7811 Kredīts – 2411¹²⁸

Šajā nodaļā tika apkopoti apgrozāmie līdzekļi, bet nākošā sadaļā autore izpētīs izmaksu un rentabilitātes efektivitāti.

2.6. Uzņēmuma izmaksu un rentabilitātes izpēte

2.10. tabula

Izmaksu rentabilitātes līmenis

Rādītājs	2012.gads	2013.gads	2014.gads
Izmaksas no ražošanas	12 584	7 580	10 419
Bruto peļņa vai zaudējums	20 003	26 316	24 036
Koef. %	62.91	28.80	43.35

2.10. autoras izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" iekšējiem datiem

Rentabilitāte ir peļņas relatīvs rādītājs, kurš parāda, to kas uzņēmumā aug straujāk – peļņa vai izmaksas. Uzņēmumā SIA "Grāmatvedība Jums" ir skaidri redzams, ka ieņēmumi pārsniedz izmaksas, tas nozīmē, ka uzņēmums ir maksāspējīgs un tam nav risks uz bankrota iespējamību, tas ir ļoti pozitīvs rādītājs.

¹²⁸ Uzņēmuma iekšējais (nepublicētais) materiāls no SIA "Grāmatvedība Jums"

Izmaksu ietilpības līmenis

Rādītāja nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g	2013.g.
Peļņa (eur)	3 836	10 516	6 658		
Apgrozījums (eur)	32 587	33 896	34 455		
Koefic. %	11.75	31.02	19.32	+7.57	-11.7

2.11.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" iekšējiem datiem

Iegūstot aprēķinu no šī rādītāja, noskaidrojam, cik % no apgrozījuma sastāda peļņa un tad starpība ir izmaksas. Tā ir apgrozījuma struktūra. Salīdzinot 2014.gada rādītāju pret 2012. un 2013. gadu peļņa ir samazinājusies, apkopo darba autore, kā arī no 2012. gada līdz 2013.gadam aprīte ir pazeminājusies, tas nozīmē kad ir jāpalielina peļņas gūšana ilgtermiņā.

2.12.tabula

ROA rādītājs

Rādītāja nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Peļņa (eur)	6 770	13 580	9 759		
Vidējie aktīvi (eur)	18 357	18 185	15 911		
ROA rādītājs	0.37	0.75	0.61	+0.24	-0.14

2.11.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" iekšējiem datiem

ROA ir aktīvu rentabilitāte jeb kapitāla rentabilitāte, mēdz saukt arī par ekonomisko rentabilitāti. Rādītājs nosaka cik peļņas nes 1 aktīvu vienība jeb viens kopējā kapitāla vien. Uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums" rādītājs ir normas robežās, bet vaidzētu pievērst uzmanību peļņas gūšanai, jo 2014. gadā salīdzinot ar 2012. un 2013. gadu peļņa ir kritusies un tas nozīmē, kad ir jāpārdomā, kā veicināt pakalpojumu darbības efektīvāku sniegšanu, lai uzņēmums varētu piesaistīt vairāk klientus un tos apkalpot, kā arī ir jāņem vērā kad salīdzinot 2012. gada un 2013. gada peļņas aprīte ir no 0,24 nokritusi līdz -0.14, tas liecina kad ir jāizvērtē pakalpojumu aprītes ātruma produktivitāte.

2.13.tabula

ROE rādītājs

Rādītāja nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
				2012.g.	2013.g.
Neto peļņa (eur)	32 587	33 896	34 455		
Vid.pašu kapitāls (eur)	15 127	14 980	13 021		
Koefic.	2.15	2.26	2.64	+0.49	+0.38

2.12.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" iekšējiem datiem

ROE ir pašu kapitāla atdeve jeb rentabilitāte, šis rādītājs pieaug, tad kad samazinās pašu kapitāla summa vai īpatsvars. Ar šo rādītāju jābūt ļoti uzmanīgam, jo ir svarīgs arī aizņemtais kapitāls, bet šeit vērtējam tikai pašu kapitālu, tāpēc šis rādītājs ir nedaudz nekorekts,

rentabilitāte var palielināties, bet tai pašā laikā kapitāls var samazināties, kas ir ļoti slikti. Uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” šis rādītājs ir efektīvs.

Kā jau iepriekš tabulās apskatījām rentabilitātes rādītāji iedalās komerciālā rentabilitāte, kas rāda, cik daudz peļņas uzņēmums ir ieguvis uz neto apgrozījuma vienību attiecīgi pirms un pēc nodokļu atskaitīšanas. Par uzņēmumu SIA “Grāmatvedība Jums” autore secina, ka nav izteiktas problēmas peļņas gūšanā, bet uzņēmumam ir jāplāno attīstības perspektīvas, lai peļņa un apgrozījums pieaugtu, jo tas nenozīmē to, kad šobrīd rādītāji ir stabili, ka tāds līdzsvars saglabāsies pēc pus gada vai gada, jo ekonomiskā vide ļoti strauji attīstās un uzņēmumam ir jāplāno, lai būtu efektīvāka atdeve, ātrāka aprīte un līdz ar to peļņa lielāka. Jāņem vērā, kad bieži vien rodas neparedzētas/neplānotas izmaksas un tādā gadījumā, lai uzņēmums varētu saglabāt līdzsvaru, tam ir jābūt gatavam pielāgoties jebkurā situācijā un laikā pie mainīgās un impulsīvās ekonomiskās vides.

Finansiālās rentabilitātes rādītājiem, kuri uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” ir normas robežās dēļ rentabliem apgrozāmie līdzekļiem, līdz ar to peļņa ir pozitīva un uzņēmumam nopietni draudi vai riski nav paredzami. Ieteikums, ka uzņēmumam vaidzētu uzlabot politisko struktūru, lai veicināt pakalpojumu darbības efektivitāti, lai varētu paplašināt apgrozījumu, apjomu un tādā veidā uzlabot finansiālo darbību uz tuvāko nākotni.

2.14.tabula

ROS rādītājs

Rādītāja nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014. gads pret	
Peļņa pirms (eur)	6 770	13 580	9 759	2012.g.	2013.g.
Neto apgrozījums (eur)	32 587	33 896	34 455		
ROS rādītājs	0.21	0.40	0.28	+0.07	-0.12

2.13.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

ROS rādītājs izsaka, ka no ieņēmumiem cik punktus sastāda peļņa, mūsu gadījumā tas ir pozitīvs rādītājs un būtu, lai tāds uz nākotni saglabājās un uzlabojās, savukārt 2014.gada rādītājs pret 2012. un 2013. gadu ieņēmumu aprīte gada laikā ir mazinājusies par 12%, secina autore, tādēļ kad ir mazinājusies peļņa.

ROA pēc Du Pont likumsakarības

Rādītāja nosaukums	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2014.gads pret	
Peļņa pirms (eur)	6 770	13 580	9 759	2012.g.	2013.g.
Vid. Aktīvi (eur)	18 357	18 185	15 911		
Rādītājs	0.37	0.75	0.61		
ROA pēc Du Pont	0.08	0.03	0.17	+0.09	+0.14

2.15. autores izveidota tabula pēc uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējiem datiem

Pašu kapitāla rentabilitātes ietekmējošie faktori – Du Pont formula. Du Pont likumsakarība atklāja to ka ROE ietekmē gan ROS rādītāju, gan apriti.

Salīdzinot ROA pēc Du Pont likumsakarību 2013. gadam pret 2014.gadu, tad aprite ir pieaugusi. ROS visvairāk ietekmē ROA, tas ir skaidrojams ar to, ka uzņēmumam nevaidzētu apstāties pie efektīvas pakalpojumu aprites sniegšanu SIA “Grāmatvedība Jums”, jo tas uzņēmumam nodrošina ilgspējīgu darbību un noturību konkurentu un spriedzes apstākļos. Ar Du Pont sistēmu uzņēmums var prognozēt kādu no rādītājiem un manipulēt ar otru, lai sasniegtu vēlamu rentabilitāti, secina autore. Lai uzņēmums sabalansētu līdzsvaru, ir jākonsentrējās gan uz peļņas gūšanu, gan uz apritas ātrumu, gan uz kvalitatīviem un precīziem pakalpojumiem.

Šajā sadaļā tika apkopota uzņēmuma rentabilitāte, bet nākošā sadaļā autore izpētīs uzņēmuma SIA “Ardia” maksāspējas prognozi.

2.7.Uzņēmuma maksāspējas prognozēšana un rezultātu apkopojums

Maksāspējas prognozēšana – iegūt pietiekamu daudzumu indikatoru (parametru) par uzņēmuma saimnieciskās darbības turpināšanas iespējām nākotnē – vai uzņēmumam nedraud maksātnespēja vai bankrots.¹²⁹

Maksāspējas ietekmējošie faktori:

- Uzņēmuma spēja segt īstermiņa un ilgtermiņa saistības ar uzņēmuma rīcībā esošiem aktīviem.
- Uzņēmuma spēja izpildīt īstermiņa un ilgtermiņa saistības noteiktā termiņā.

Maksātnespējas pazīmes:

¹²⁹ Maksāspējas prognozēšanas lekcijas materiāls (nepublicētais materiāls)

- Ienesīguma samazināšanās
- Realizācijas samazināšanās pie nemainīgām cenām
- Aizņēmumu palielināšanās
- Likviditātes samazināšanās
- Krasa naudas līdzekļu samazināšanās
- Samazinātas dividenžu izmaksas
- Negatīva naudas plūsma
- Regulāri zaudējumi no pamatdarbības
- Pārāk liela ilgtermiņa ieguldījumu finansēšana ar īstermiņa saistībām
- Debitoru parādu pieaugums
- Grāmatvedības politikas maiņa
- Revidentu nomaiņa
- Novēlota gada pārskata publicēšana
- Bieža struktūrvienību vadītāju nomaiņa¹³⁰

Maksātnespējas analīze veic pētījumu par uzņēmuma iekšējo darba struktūru un apriti, kura ir ļoti būtiska informācija, lai veiksmīgi uzņēmums varētu turpināt darbību un konkurēt darba tirgū ar citiem uzņēmumiem.

Prognozēšanas metodika:

- 1) Aprēķināt maksātnespējas prognozēšanas indeksu pēc bankrota prognozēšanas modeļa, kas atbilst uzņēmuma darbības nozarei un novērtēt maksātnespējas draudu pakāpi.
- 2) Pēc uzņēmuma gada pārskata informācijas atlasīt maksātnespējas pazīmes.
- 3) Novērtēt un atlasīt ārējos faktoru, kuri ietekmē attiecīgo uzņēmumu un izdarīt slēdzienu, vai konstatētie faktori ir būtiski vai maznozīmīgi pētāmajam uzņēmumam.
- 4) Maksātnespējas pazīmju un ārējo faktoru grupas ir vienādas visām nozarēm kopumā gan arī atsevišķu nozaru griezumā.
- 5) Atkarībā no uzņēmuma darbības nozares mainās pielietojamais bankrota prognozēšanas finanšu modelis¹³¹

Darba autore izpētīs uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” maksātspēju pēc Altmans Z” modeļa

2012. gads:

¹³⁰ turpat.

¹³¹ Maksātspējas prognozēšanas lekcijas materiāls (nepublicētais materiāls).

$$z'' = (18\,103 - 2\,911 / 19\,122 \times 0.717) + (3\,836 + 9\,072 / 19\,122 \times 0.847) + (6\,770 + 0 / 19\,122 \times 3.107) + (15\,754 / 2\,911 \times 0.42) + (32\,587 / 19\,122 \times 0.998) = 0.57 + 0.57 + 1.10 + 2.27 + 1.70 = 6.21$$

2013. gads:

$$z'' = (16\,788 - 2\,651 / 17\,234 \times 0.717) + (10\,516 + 844 / 17\,234 \times 0.847) + (13\,580 + 0 / 17\,234 \times 3.107) + (14\,206 / 2\,651 \times 0.42) + (33\,896 / 17\,234 \times 0.998) = 0.59 + 0.56 + 2.45 + 2.25 \times 1.96 = 7.81$$

2014. gads:

$$z'' = (14\,150 - 2\,083 / 14\,574 \times 0.717) + (6\,658 + 2\,332 / 14\,574 \times 0.847) + (9\,759 + 0 / 14\,574 \times 3.107) + (11\,836 / 2\,083 \times 0.42) + (34\,455 / 14\,574 \times 0.998) = 0.06 + 0.52 + 2.08 + 2.39 + 2.36 = 7.41$$

Apkopojot uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” maksātspējas rezultātus pēc Altmans Z” modeļa, var izdarīt secinājumu, kad uzņēmums atrodās drošā maksātspējas zonā un tam nedraud tuvākajā laikā maksātnespēja, tomēr uzņēmumam vaidzētu izvērtēt un ieguldīt brīvos naudas līdzekļus nākotnes attīstībā un piedāvājumu paplašināšanā, lai nodrošinātu stabilu pozīciju arī grūtākos ekonomisko apstākļu laikos.

Šajā nodaļā tika veikta uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” raksturojums un saimnieciskās darbības izpēte ietverot likviditātes izpēti, kapitāla un uzņēmuma vērtības attīstību, ilgtermiņa ieguldījumu un apgrozāmo līdzekļu attīstības virzienu uzņēmumā un izvērtējot maksātspējas prognozi nākotnes perspektīvā, savukār nākošā nodaļā autore izpētīs uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” attīstības perspektīvas ar iekšējo kontroli un SVID analīzi, kā arī salīdzinās galvenos finanšu rādītājus ar konkurējošu uzņēmumu grāmatvedības pakalpojumu nozarē.

3. UZŅĒMUMA SIA “GRĀMATVEDĪBA JUMS” ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVAS

3.1. Iekšējā kontrole

Iekšējās kontroles sistēmu iestāde organizē tā, lai iestādes vadībai būtu pamatota pārliecība, ka iestādes aktīvi ir nodrošināti pret zaudējumiem un nesankcionētu valdīšanu un lietošanu, iestādes darbības riski tiek pastāvīgi identificēti un pārvaldīti, iestādes kapitāls apmēra, elementu un to īpatsvara ziņā ir pietiekams iestādes darbībai piemītošo un varbūtējo risku segšanai, darījumi notiek saskaņā ar iestādē noteikto kārtību, iestāde darbojas saprātīgi, piesardzīgi un efektīvi, pilnībā ievērojot likumu un citu tiesību aktu prasības. Iestāde iekšējās kontroles sistēmu veido, ņemot vērā tās lielumu, veikto darījumu apmēru, to dažādību un sarežģītību, risku lielumu saistībā ar katru darbības sfēru, pārvaldes centralizācijas pakāpi, informācijas tehnoloģiju u.c. faktoros, kuri ir būtiski konkrētās iestādes darbības mērķu īstenošanai.¹³²

Par iestādes – SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējās kontroles sistēmas izveidi un efektīvu funkcionēšanu atbild uzņēmuma valdes loceklis, galvenais grāmatvedis, kurš organizē, sastāda un kontrolē iekšējās kontroles vidi saskaņā ar LR likumdošanas prasībām un galvenā grāmatveža palīgs, kurš izpildes darbu veic pēc galvenā grāmatveža norādēm.

Iekšējās kontroles sistēmas pamatelementi ir:

1. iestādes attīstības stratēģijas noteikšana, darbības plānošana katram gadam un tālākai nākotnei;
2. iestādes darbības organizācija;
3. visu iestādes darbībā radušos būtisko risku identificēšana un pārvaldīšana, t.sk. mērīšana, novērtēšana, kontrole un risku pārskatu sniegšana;
4. kapitāla pietiekamības novērtēšanas process;
5. grāmatvedības uzskaitē;
6. vadības informācijas sistēma;
7. aktīvu un informācijas sistēmu aizsardzība;
8. iekšējās kontroles sistēmas regulāra pārskatīšana, efektivitātes novērtēšana un pilnveidošana atbilstoši izmaiņām iestādes darbībā un iestādes darbību ietekmējošajos ārējos apstākļos;

¹³² Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr.233 Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi Pieejams : <http://likumi.lv/doc.php?id=252578> , skatīts 23.04.2016

9. atalgojuma sistēma.¹³³

Uzņēmums SIA "Grāmatvedība Jums" ievēro iekšējās kontroles pamatelementus, jo uzņēmumam ir sastādīta grāmatvedības pakalpojumu politika atbilstoši LR likuma normām, pēc kuras organizē darba kārtību katram gadam un grāmatvedības politika ir pieejama darbiniekiem, kuri savu darba kvalitāti pielīdzina atbilstoši noteiktajai kārtībai, kā arī nodrošina ārējo finanšu pārskata lietotājus ar patiesu ekonomisko informāciju, sagatavojot gada finanšu pārskatus.

Galvenā grāmatveža darba organizācijas pienākumi:

- Darbinieku atlase - darba pienākumus veic kvalificēti darbinieki
- Darbiniekam nosaka konkrēto uzdevumu un viņa atbildības pakāpi
- Darbinieku motivēšana uz efektīvu darba izpildi
- Darba vides kontrolēšana (Ir sagatavoti darba organizācijas dokumenti)
- Saziņas uzstūrēšana ar klientiem.

Darba izpildes pārbaudīšanu un novērtēšanu veic galvenais grāmatvedis, kurš pārbauda grāmatveža palīga izpildīto darbu, jo maza kļūda, var nopietni ietekmēt turpmākā procesa kvalitāti un precizitāti. Galvenais grāmatvedis pārbauda dokumentu apriti (dokumentu secību un attiecīgu atbilstību uzskaites attaisnojuma dokumentiem, kā arī veic pārbaudi izlases veidā, lai novērtētu grāmatošanas precizitāti u.c. grāmatveža palīga veiktos darbus), savukārt galvenais grāmatvedis pilda visus pārējos ar grāmatvedības aprites cikla saistītos pienākumus, kurus autore izskatīja iepriekšējās darba nodaļās.

Sniegto grāmatvedības pakalpojumu vidē informācija un komunikācija notiek starp galveno grāmatvedi un klientu, kuri izrunā veicamo darba kārtību un grāmatveža palīgs pēc galvenā grāmatveža norādēm izpilda veicamos darbus. Ja grāmatveža palīgam ir kādas neskaidrības veicamo darbu norisē, tad viņš sazinās ar galveno grāmatvedi un ja galvenais grāmatvedis pats nevar atrisināt interesējošo jautājumu, tikai tad galvenais grāmatvedis sazinās ar klientu, lai atrisinātu neskaidrību. Visbiežām saziņa notiek caur epastu un e-pasta vēstules tiek izdrukātas, kā rakstisks pierādījums tam, kad aktuālais jautājums ir risināts.

Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" risku novērtēšana:

Iekšējie riski:

- Darbības risks – Darbinieka negodprātīga attieksme pret pienākumiem, darbinieku kompetences trūkums, nezumanības kļūdas, kā arī sniegto pakalpojumu kvalitātes mazināšanās.

¹³³ Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr.233 Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi Pieejams : <http://likumi.lv/doc.php?id=252578> , skatīts 23.04.2016

- Informācijas risks – Jaunu, modernu tehnoloģiju neizmantošana ātrākai un kvalitatīvākai pakalpojumu sniegšanai, kā arī tehnoloģiju lietošana ar darbu nesaistītos jautājumos
- Finanšu risks – Naudas līdzekļu neuzmanīga pārvaldīšana, kā arī spēja segt savas saistības ar kreditoriem.
- Stratēģiskais risks – Uzņēmuma reputācijas sabojāšana.

Arējie riski:

- Stratēģiskie riski – Likumdošanas un normatīvo regulējumu izmaiņas, konkurentu ietekme, kuru rezultātā var būt nozīmīgu klientu pazaudēšana, kā arī klientu bezatbildība piem. pazaudēti attaisnojuma dokumenti vai novēlota dokumentu atgādāšana grāmatvedim.
- Finanšu riski – Debitoru parādu atmaksas kārtības nepilnības.
- Tehnoloģiskais risks – Tehnoloģiju attīstība, kurai sabiedrība var nespēt pielāgoties, piem. programmu atjaunināšana.
- Politiskais risks –Latvijas savstarpējo attiecību uzturēšana ar citām valstīm, kuru rezultātā rodas nodokļu politikas jautājumos atbalsts no citām valstīm, kas sekmē nodokļu uzstūrēšanu.
- Dabas riskam – Dabas stihijām un katastrofām.

Iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā pārskata un pilnveido risku identificēšanas un pārvaldīšanas politikas un procedūras atbilstoši pārmaiņām iestādes darbībā un iestādes darbību ietekmējošajos ārējos apstākļos. Iestāde izvērtē tās darbības atbilstību risku identificēšanas un pārvaldīšanas politikās un procedūrās noteiktajam, šo politiku un procedūru piemērotību un efektivitāti, kā arī to pasākumu piemērotību un efektivitāti, kurus iestāde veikusi, lai novērstu šajās politikās un procedūrās atklātos trūkumus.¹³⁴ Uzņēmumā SIA “Grāmatvedība Jums” par iekšējās kontroles riska politiku atbild galvenais grāmatvedis, kurš uzrauga un pēc nepieciešamības pilnveido uzņēmuma iekšējās politikas darba kārtību.

Šajā sadaļā tika noteikti iekšējās kontroles paņēmieni uzņēmumā SIA “Grāmatvedība Jums”, savukārt nākošā sadaļā autore izpētīs SVID analīzes faktoros.

¹³⁴ Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr.233 Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi Pieejams : <http://likumi.lv/doc.php?id=252578> , skatīts 23.04.2016

3.2. SVID analīzes izpēte un nākotnes perspektīvas

Balstoties uz SVID analīzes teoriju, kas tika izskatīta diplomdarba pirmajā nodaļā, autore sastāda uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” SVID analīzes izpēti, lai no iegūtajiem rezultātiem veiktu uzņēmuma nākotnes plānošanu un tos kopā ar finanšu analīzes rezultātiem apkopotu un secinātu uzņēmuma attīstības perspektīvas.

3.1.tabula

Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” SVID analīze

Iekšējie faktori	
Stiprās puses	Vājās puses
• Kvalificēti (savā nozarē) darbinieki. • Pieredzes bagāti darbinieki. • Pakalpojumu kvalitāte (precizitāte, augsta atbildības sajūta). • Demokrātiska cena par sniegtajiem pakalpojumiem. • Nodibināta ilgstoša sadarbība, vairāku gadu ietvaros ar esošiem klientiem. • Laba reputācija. • Klienti, kuriem ir “attīstīti-stabili” uzņēmumi. • Pakalpojumu sniegšanas atrašanās vieta. • Mājas lapas esamība. • Uzņēmuma labs, reprezentējošs nosaukums.	• Papildus darbinieku nodrošināšana (gadījumā, ja grāmatveža palīgs vēlas atvaļinājumā aiziet). • Neaktīva darbība soc. tīklos. • Neaktīva klientu piesaiste (reklāmas trūkums). • Liela uzmanības pievēršana un nebūtiskām vajadzībām. • Efektīvaku darba plānošana (no svarīgākiem darbiem uz nesvarīgiem). • Steiga. • Nespēja atvairīt ārējos draudus. • Nav lieli nākotnes plāni uz kuriem tiekties.
Ārējie faktori	
Iespējas	Draudi
• Pakalpojumu attīstīšana.	• Politiskā ietekme.

• Individuāla pieeja katram klientam. • Pateicības dāvanas klientiem. • Tehnoloģiju attīstība. • Konkurentu ievainojamība. • Sadraudzības pasākumi, kas veicina jaunu klientu piesaisti. • Informācija un pētījumi par aktuālāko Latvijā un pasaulē. • Jaunas klientu vajadzības un jauni sadarbības partneri.	• Jaunu likumu pieņemšana, grozīšana, kas var ietekmēt nodokļu svārstības. • Svarīgu darbinieku aiziešana no darba. • IT strauji jauninājumi. • Konkurenu attīstība un par zemāku cenu pakalpojuma piedāvājums. • Dabas stihijas, kuras var ietekmēt esošo klientu uzņēmējdarbību.

3.1. autores veidota tabula

Veicot SVID analīzes izpēti SIA “Grāmatvedība Jums”, autore secina, ka uzņēmumam ir vienlīdzīgs skaits ar stipro un vājo pušu pazīmēm, bet lai uzņēmums varētu ilgtermiņā veiksmīgi darboties, svarīgi ir noturēt līdzsvaru starp šīm abām ietekmējošām sfērām. Ļoti nozīmīgi un svarīgi ir uzņēmuma darbinieki, kuri ir pieredzes bagāti un augstas atbildības pilni, jo pateicoties darbinieku efektīvai strādāšanai, uzņēmums var nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus, kura rezultātā sekmējās uzņēmuma reputācija. Ta kā uzņēmuma vadītājs ir arī galvenais darbinieks uzņēmumā, tas nodrošina ātru problēmu vai neskaidrību risināšanu un to novēršanu. Uzņēmuma vadītājam – galvenajam grāmatvedim ir izteikta vēlēšanās strādāt, kā arī rūpēties par savu darbinieku un uzņēmuma ilgtspējīgu darbību, kura rezultātā, klienti saņem kvalitatīvu pakalpojumu un tiem ir vēlme turpināt ilgstošu sadarbību ar SIA “Grāmatvedība Jums” uzņēmumu. Stiprā puse ir sniegto pakalpojumu demokrātiskas cenas struktūra, kura pamatā uzņēmums izstūr tirgus konkurenci. Uzņēmuma stiprā puse, kad sniegto pakalpojumu ofiss atrodas Rīgas centrā un galvenais grāmatvedis strādā pilnu darba dienas laiku (8 stundas) un līdz ar to, klientiem nav jānopūlās, lai satiktu grāmatvedi un tam nogādātu nepieciešamos dokumentus.

Veicot SVID analīzes izpēti uzņēmuma vājai pusei, autore secina, kad būtu nepieciešams papildus darbinieks, kurš aizvietotu grāmatveža palīgu, kad tas dodas atvaļinājumā, kā arī lai būtu kas aizstāj darbinieku, neparedzētā gadījumā, kad darbinieks nevar ierasties darbā, piem. saslimšanas gadījumā. Uzņēmumam ir izveidota mājas lapa, bet mājas lapas popularizēšana netiek attīstīta un laista aprītē sociālajos portālos, kas mūsdienās ir svarīgi, lai piesaistītu

jaunus, potenciālos klientus. Pēc autores domām, uzņēmumam vajadzētu efektīvāk laiku plānot, veicot dienas pirmajā pusē svarīgākos darbus līdz mazāk svarīgiem, jo pēc darba autores pieredzes, darba gaitā pārlietu liela uzmanība tiek pievērsta makultūras, mapju noformēšanai, brīdī, kad varētu veikt attaisnojumu dokumentu apstrādi, līdz ar to mazinātos steiga, kad jāveic nozīmīgākus darbus.

Pēc autores domām, pozitīvi ir tas, kad tiek nodrošināta individuāla pieeja katram klientam un noorganizēta tikšanās vismaz reizi mēnesī, kad tiek nodoti dokumenti. Uz svētkiem grāmatvedis klientiem sūta pateicības kartītes, par ilgstošo sadarbību, līdz ar to nostiprina draudzības un uzticības saikni.

Ārējie draudi uzņēmumam ir jaunu likumu pieņemšana vai grozīšana, līdz ar to tiek ietekmēta nodokļu attīstība – izmaiņas nodokļu likmēs, kas tieši ietekmē grāmatvedības pakalpojuma sfēru. Lai efektīvi sekmētos darba gaita, grāmatvedim ir jādomā, kā motivēt savu vienīgo papildus darbinieku - grāmatveža palīgu, jo pārlietu lielas spriedzes gadījumā, darbinieks var aiziet no uzņēmuma, jo jaunu darbinieku pieņemšana, sākotnēji veicina lēnu darba gaitu, kamēr darbinieks apgūst uzņēmuma grāmatvedības politiku. Apgrūtinājumus rada programmu strauja atjaunošanās, tas veicina lēnu darba gaitu kamēr tiek apgūta programmas papildinājums, līdz ar to rodas papildus neparedzētas izmaksas par programmas pilnveidošanu, jo grāmatvedības pakalpojumus nevar nodrošināt bez speciālās grāmatvedības dator programmas. Galvenajam grāmatvedim, kā arī gramatveža palīgam ir regulāri jāpilnveido zināšanas, apmeklējot seminārus, lai uzzinātu par jaunākajām aktualitātēm un lai izstūrētu konkurentu apstākļus, diemžēl, semināri rada papildus izmaksas, kā arī papildus laika patēriņu, kura rezultāta aizkavējās darba aprites cikls. Vēl viens no draudiem ir konkurenu zemo cenu piedāvājums, tāpēc uzņēmumam ik pēc neilga laika ir jāpārplāno izvirzītais mērķis un tā stratēģijas formulēšana, jo ekonomiskā un finanšu vide nemitīgi attīstās, un vēl pie draudiem ir dabas stihijas, kuru rezultātā var ciest potenciālie klienti, kuriem tiek sniegti grāmatvedības pakalpojumi.

Darba autore apkopojusi 3.2. tabulā iepriekšējās nodaļas aprēķinātos finanšu rādītājus un maksātspējas prognozi, lai iegūtu finanšu rezultātu kopainu, kā uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” ir veicies no 2012. gada līdz 2014. gadam.

**Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” finanšu un maksāspējas rādītāju apkopojums
no 2012.g. – 2014. g.**

Rādītājs	2012	2013	2014
Kopējās likviditātes koef.	6.22	6.33	6.79
Tekošās likviditātes koef.	6.10	6.18	6.48
Absolūtās likviditātes koef.	1.97	1.73	1.94
Darba kapitāls (eur)	10 747	9 930	12 063
Saistību īpatsvars	0.15	0.15	0.14
Saistību attiecība	0.19	0.19	0.18
Finanšu līdzsvara koef.	1.21	1.21	1.23
Parāds pret pašu kapitālu	0.19	0.19	0.18
Ilgtermiņa aktīvi pret pašu kapitālu	0.06	0.03	0.04
Izmaksu rentabilitātes līmenis %	62.91	28.80	43.35
Izmaksu ietilpības līmenis koef. %	11.75	31.02	19.32
ROA rādītājs	0.37	0.75	0.61
ROE rādītājs	2.15	2.26	2.64
ROS rādītājs	0.21	0.40	0.28
ROA pēc Du Pont	0.08	0.03	0.17
Bankrota prognozēšanas koef. pēc Altmans Z”	6.21	7.81	7.41

3.2.autores izveidota tabula pēc 2. nodaļas aprēķinātiem datiem

Uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” tālākai nākotnes darbībai nedraud maksātnespēja, jo maksāspējas rādītāji liecina par diez gan drošu finansiālo stabilitāti, jo koef. normatīvas pietiekamība ir līdz 2.60, bet uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” koef. pārsniedz 2,60 robežu, bet uz to ilgtermiņā nevar paļauties, jo nevar zināt kādi likumi tiks nākotnē grozīti un vai kāds uzņēmums pēkšņi neizlemj pārtraukt sadarbību. Uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” ir jāreķinās ar visāda rakstura faktoriem, kuri var ietekmēt uzņēmuma stabilitāti ekonomiskajā un finanšu vidē. Būtiski ir pievērst uzmanību uzņēmuma apgrozījumam,

efektīvai un ātrai, tai pat laikā kvalitatīvai darba izpildei un uzņēmumam ir jāplāno kā piesaistīt vairāk klientus, lai sekmētos uzņēmuma aprites ātrums, līdz ar to apgrozījumus un peļņa pieaugtu un ja gadījumā, kāds uzņēmums izlemj pārtraukt saistības, lai tas nespētu ļoti ietekmēt uzņēmuma finansiālo līdzsvaru. Uzņēmumam likviditātes rādītāji arī ir normas robežās, kas nodrošina rentabilitāti un uzņēmums SIA “Grāmatvedība Jums” var pievērst uzmanību attīstības perspektīvām, jo iegūtie rādītāji ir stabili, tas nozīmē, kad uzņēmuma vadītājs un vienlaikus galvenais grāmatvedis, prot vadīt uzņēmuma finanšu apriti un tā ciklu. Darba kapitāls, kura normatīvs ir 15%, uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” pārsniedz 50%, tas arī apliecina, kad uzņēmumam nav problēmas ar darba pietiekamību, bet mūsdienā strauji attīstošā ekonomiskā vidē uz to nevar ilgtermiņā paļauties, vēlreiz atgādina autore, jo uzņēmumam ir jāplāno ar ko tas var piesaistīt jaunus, potenciālus klientus, lai uzņēmumam veidotos lielāka atpazīstamība un atsaucība no klientu puses, kā arī lai esošiem klientiem būtu iemesls ieteikt uzņēmuma pakalpojumus sev pazīstamiem uzņēmumiem, kuriem tādi būtu nepieciešami.

Šajā sadaļā tika veikta izpēte SVID analīzei un apkopoti finanšu rādītāji un noteikta prognoze nākotnes attīstībai, bet turpmākajā sadaļā tiks izpētīti konkurējošā uzņēmuma rādītāji.

3.3. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” novērtējums pret SIA “Ardia” uzņēmuma finanšu rādītājiem

Kā jau iepriekš šajā darbā tika noskaidrots, grāmatvedības kārtošanas pakalpojumi ir nepieciešami ikvienā uzņēmumā, tāpēc autore apskatīs līdzvērtīga uzņēmuma svarīgākos finanšu rādītājus, lai salīdzinātu un noteiktu uzņēmuma darbības rezultātus, kas ir svarīgi ne tikai uzņēmuma vadībai un īpašniekam, bet arī potenciālajiem investoriem un pārējiem uzņēmuma atbalstītājiem, lai pieņemtu lēmumus uzņēmuma turpmākās darbības turpināšanai un attīstībai, kā arī lai izdarītu attiecīgus secinājumus par katru no uzņēmuma darbības apriti.

Darba autore salīdzinās sniegto grāmatvedības pakalpojuma uzņēmumu SIA “Grāmatvedība Jums” un arī grāmatvedības pakalpojuma uzņēmumu SIA “Ardia”. Abos uzņēmumos ir divi darbinieki – galvenais grāmatvedis un grāmatveža palīgs. Uzņēmums SIA “Grāmatvedība Jums” pakalpojumus sāka sniegt 2007. gadā, savukārt uzņēmums SIA “Ardia” pakalpojumus sāka sniegt 2006. gadā, tas nozīmē kad uzņēmumu darbības periods ir gandrīz līdzvērtīgs, jo uzņēmumu darbības aprite ir no 9 līdz 10 gadu ietvaros. Abi uzņēmumi sniedz grāmatvedības

pakalpojumus maziem un vidējiem uzņēmumiem un piedāvā konsultācijas nodokļu rakstura jautājumos

3.3.tabula

SIA “Grāmatvedība Jums” un konkurentu finanšu rādītāji no 2012. – 2014. gadam

Rādītājs	SIA “Grāmatvedība Jums”			SIA “Ardia”		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Apgrozījums	32 587	33 896	34 455	16 185	17 517	1 623
Peļņa pirms nodokļiem	6 770	13 580	9 759	7 745	-1 010	-2 852
Peļņa pēc nodokļiem	3 836	10 516	6 658	6 458	-1 010	-2 852
Pašu kapitāls	15 754	14206	11 836	16 673	13 233	10 817
Kopējās likv. koef.	6.22	6.33	6.79	2.89	3.20	2.93
Debitoru aprite dienās	138.46	130.43	116.50	336.45	387.10	2571.42
Krājumu aprite dienās	0	0	0	879	818	0
Parāds pret pašu kapitālu	0.19	0.19	0.18	0.47	1.94	1.19
Kapitāla atdeve / pašu kapitāla rent.; %	24.35	74.03	56.25	38.73	10.86	23.87
Bruto peļņa (vidējais);%	61.38	77.63	69.76	89.39	70.84	100.00

3.2.autores izveidota tabula pēc uzņēmuma gada pārskatiem

Autore ir izvēlējusies galvenos finanšu rādītājus, kuri efektīvi raksturo abu uzņēmumu darbības apriti. Autore secina, kad uzņēmumam SIA “Ardia” ir strauji krities apgrozījums, līdz ar to pēc apgrozījuma rādītāja vien var secināt, kad uzņēmumam ir problēmas ar peļņas gūšanu, līdz ar to uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” nerodas sīvi konkurences apstākļi ar uzņēmumu SIA “Ardia”. Pašu kapitāls abiem uzņēmumiem ir pozitīvs no 2012. līdz 2014.gadam, uzņēmumam SIA “Ardia” 2014.gadā, neskatoties uz strauji pazeminājušos apgrozījumu, pašu kapitāls ir normas robežās, autore secina, kad uzņēmumam steidzīgi pašu

kapitāla līdzekļus vaidzētu efektīvi ieguldīt, lai veicinātu apgrozījumu. Kopējais likviditātes koeficients uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” ir daudz stabilāks, nekā uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums”, bet abi uzņēmumi spēj segt saistības ar īstermiņa kreditoriem, jo koeficienta normai ir jābūt robežās starp 1,0 - 2,0, bet abi uzņēmumi šo koeficientu pārsniedz, kurš pašlaik uzrāda pozitīvu rādītāju. Debitoru aprites rādītājs ir noteikts par gadu, šis rādītājs ļauj saprast, cik ilgu laika periodu aizņem debitoru parādu atmaksu. Uzņēmumam SIA “Ardia”, kuram ir 2014.gadā augsts rādītājs, norāda uz klientu piemeklētām finansiālām problēmām, vai paša uzņēmuma zemu efektivitāti parādu segšanā, kura rezultātā uzņēmumam ir jāpārskata kredītpolitika, jāpārvērtē uzņēmuma mērķi un to sasniegšanas stratēģijas ilgtermiņa perspektīvā, savukārt uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” debiotru aprite samazinās 2014. gada, tas liecina, kad uzņēmums pozitīvi tiek galā ar debitoru parādu atmaksu. Krājumu aprite dienās abiem uzņēmumiem uz 2014. gadu ir neaktīva, kas ir sasniegusi 0 vērtību. Parāds pret pašu kapitālu uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” visos gados ir normas robežās, savukārt uzņēmumam SIA “Ardia” vaidzētu samazināt aizņemto kapitālu, salīdzinot abus uzņēmumus, uzņēmums SIA “Grāmatvedība Jums” veiksmīgāk pārvalda finanšu līdzekļus. Pašu kapitāla rentabilitāte raksturo, cik efektīvi tiek izmantots tas kapitāls, kuru ir investējuši uzņēmuma īpašnieki. Abi uzņēmumi pašu ieguldīto kapitālu prot pārvaldīt, rādītāji gan ir mainīgi, bet tie ir pozitīvi, salīdzinot abus uzņēmumus, tad uzņēmums SIA “Grāmatvedība Jums” pārvalda efektīvāk pašu kapitālu. Bruto peļņas rentabilitāte parāda uzņēmuma darbības efektivitāti, cik pakalpojumu cena ir atbilstoša tirgus stāvoklim, uzņēmumam SIA “Ardia” 2014. gadā bruto peļņa pret neto apgrozījumu ir vienāda, tāpēc ir 100% atdeve. Salīdzinot abus uzņēmumus, bruto peļņa ir stabilā uzņēmumā SIA “Grāmatvedība Jums”.

Izvērtējot kopējos visus finanšu prognozēšanas rādītājus, var secināt, kad stabilāks ir uzņēmums SIA “Grāmatvedība Jums” un finanšu līdzekļus prot efektīvāk pārvaldīt, jo no 2012. – 2014. gadam nav būtisku kāpumu vai lejupslīdes rādītājos, savukārt uzņēmumam SIA “Ardia” rādītāji nav līdzsvarā un 2014. gadā apgrozījums ir strauji samazinājies, kuru rezultātā uzņēmums, ja steidzami nepieņems nopietnus lēmumus apgrozījuma aprites uzlabošanai, var iestāties maksātnespēja.

Šajā sadaļā tika izpētīti finanšu rādītāji uzņēmumam SIA “Grāmatvedība Jums” ar konkurējošo uzņēmumu SIA “Ardia” un savukārt šajā nodaļā tika apkopota iekšējā kontrole un uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” finanšu vides stabilitātes prognoze, starp konkurējošo uzņēmumu un izvērtētas nākotnes prognozes, uzņēmuma efektīvas aprites veicināšanas rezultātam.

SECINĀJUMI

Pamatojoties uz darbā veikto pētījumu, autore ir nonākusi pie šādiem secinājumiem:

1. Uzņēmums SIA "Grāmatvedība Jums" ievēro saimnieciskās darbības pamatnosacījumus, atbilstoši pēc LR noteiktās likumdošanas kārtības.
2. Uzņēmumam ir izstrādāta grāmatvedības kārtošanas politika.
3. Uzņēmums ievēro iekšējās kontroles pamatprincipus.
4. Uzņēmumā SIA "Grāmatvedība Jums" apgrozījums katru gadu pieaug, kas norāda uz uzņēmuma tirgus daļas palielināšanos, kā arī pareizu darbu un to attīstības procesu.
5. No bilances aktīva procentuāli lielu daļu veido debitori, kas 2013. gadā ir 70.80%, savukārt 2014. gadā ir nedaudz samazinājies, bet ir 69,37%, kas ir vairāk par 50% robežu.
6. Uzņēmumā nav krājumu, jo uzņēmums neko neražo.
7. Īstermiņa kreditoros vislielāko īpatsvaru sastāda nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi, kas 2014. gadā ir 67.35%.
8. Uzņēmums SIA "Grāmatvedība Jums" no 2012. - 2014. gadam ir strādājis ar peļņu.
9. Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" pamatkapitāls no 2012. - 2014. gadam ir nemainīgs, tas ir 2 846 eiro, kas liecina par uzņēmuma darbības aprites stabilitāti.
10. Kopējās, tekošās un absolūtās likviditātes koeficienti ir ļoti labi, tāpēc kad uzņēmumam ir pietiekoši daudz naudas līdzekļi un nav pārmērīgi lielas saistības.
11. Uzņēmumam darba kapitāls visos gados pārsniedz 50% robežu, tas nozīmē, kad uzņēmumam ir veiksmīga darba aprite.
12. Uzņēmumam saistību īpatsvars pret kopējiem aktīviem un pašu kapitālu ir normas robežās, kas arī liecina par uzņēmuma stabilitāti un maksāspēju.
13. Uzņēmumam finanšu līdzsvara koeficienti ir nemainīgi un stabili, kas uzņēmumam nodrošina ilgtermiņa veiksmīgu darba apriti.
14. Uzņēmuma parāds pret pašu kapitālu ir ļoti labs un iekļaujas normas robežās, jo normatīvs ir koef. 1 un uzņēmumam 2013. gadā ir 0.19 un 2014. gadā ir 0.18, tas nozīmē, kad uzņēmums spēj segt laicīgi aizņemtās saistības.
15. Uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums" peļņa visos gados ir pietiekama, lai samaksātu aizņemtās saistības un procentu maksājums.
16. Uzņēmumam aktīvu rentabilitāte, pašu kapitāla rentabilitāte ir normas robežās, taču no 2013. – 2014. gadam aprites ātrumu vaidzētu palielināt, tas nodrošinātu apgrozījuma palielināšanos.

17. Uzņēmumam SIA "Ardia" ir stabila maksātspēja, jo tā 2014. gadā pēc Altmana Z'' metodes pārsniedz 2.60 punktu robežu un uzņēmumam turpmākā pus gada laikā nebūtu jāuztraucās par bankrota iespējamību.
18. Galvenais konkurentu cēlonis uzņēmumam ir mazo uzņēmumu pakalpojumu attīstība, savukārt uzņēmums ar 17. gadu lielo pieredzi izstūr spriedzes apstākļus, kā arī uzņēmum nebūtu jāuztraucās par nepietiekamu darba apjomu.
19. Uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums" finanšu rādītāji bija labāki par uzņēmumu SIA "Ardia", kas jau norāda vien, kad uzņēmums ir līderis savā nozarē.
20. Uzņēmumam ir attīstīti iekšējās kontroles pamatnosacījumi, jo uzņēmums piedāvā apdrošinātu grāmatvedības kļūdu risku, individuālu un atbildīgu attieksme pret katru klientu. Uzņēmuma komandā ir sertificēti darbinieki, kas regulāri izglītojas.
21. SVID analīze uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums" palīdzēja noteikt stiprās puses, kas ir darbinieki, klienti ilgtspējīgai darbībai, atrašanās vieta un vājās puses ir neaktīva darbība soc. tīklos, darbinieku nepieciešamība, nodokļu izmaiņas, kā arī ārējo faktoru iespējas ir pakalpojumu attīstīšana, tehnoloģiju uzlabošana, klientu piesaistīšana, savukārt ārējie draudi ir galvenokār jaunu likumu pieņemšana, svarīgu darbinieku aiziešana no darba, konkurentu zemo cenu piedāvājums.
22. Uzņēmumam SIA "Grāmatvedība Jums" visi rādītāji ir pozitīvi un tuvākā laikā ir sagaidāms apgrozījuma pieaugums un attīstība.

Pamatojoties uz pētījuma rezultātiem un secinājumiem, darba autore izvirza šādus priekšlikumus:

1. Uzņēmumus SIA "Gramatvedība Jums" prot veiksmīgi vadīt uzņēmuma finanšu ciklu, bet uzņēmuma vadītājam ir būtiski turpināt attīstīties un pilnveidoties, lai saglabātu līdzsvaru dažādos ekonomiskos apstākļos.
2. Uzņēmuma vadībai būtu nepieciešams palielināt vērtspapīru krājumus, kā arī palielināt saistības.
3. Uzņēmuma vadībai vajadzētu apsvērt iespēju pieņemt vēl vismaz 1 grāmatveža palīgu, lai gadījumā, ja darbinieks saslimst vai aiziet atvaļinājumā ir kas pārņem uzņēmuma darbības procesus, kuri turpinātu sekmīgi noritēt.
4. Uzņēmuma īpašniekam vajadzētu ieguldīt naudu datorprogrammas atjaunināšanā un pilnveidošanā, lai darba aprīte ātrāk sekmētos.
5. Vadībai būtu ieteicams izveidot rezervju kontu, kurš paredzēts ārkārtas, neparedzētiem gadījumiem.
6. Uzņēmuma īpašniekam vajadzētu veicināt reklāmas attīstību par piedāvātajiem pakalpojumiem, lai piesaistītu jaunus klientus.

7. Galvenajam grāmatvedim vajadzētu veikt atkārtoti ik gadu uzņēmuma finanšu analīzi un salīdzināt rādītājus ar kādu no konkurējošiem uzņēmumiem, lai izvētētu rādītāju dinamikas izmaiņas un izdarītu attiecīgus secinājumus.
8. Uzņēmuma vadībai SIA "Grāmatvedība Jums" vajadzētu piesaistīt ārpakalpojumus, kas novērtētu uzņēmuma darbību, lai to varētu salīdzināt ar pašu veikto novērtējumu.
9. Galvenajam grāmatvedim regulāri ir jāpārskata grāmatvedības politika un jāveic korekcijas, ja tādas ir nepieciešamas.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. LR likums *Par grāmatvedību*. LR AP un Valdības Ziņotājs, Nr. 44, 12.11.1992 (ar turpmākiem grozījumiem). Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=66460> (skatīts 08.05.2016)
2. LR likums *Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums*. "Latvijas Vēstnesis", Nr. 222, 12.11.2015 Pieejams: <http://likumi.lv/ta/id/277779-gada-parskatu-un-konsolideto-gada-parskatu-likums> (skatīts 08.05.2016)
3. LR MK noteikumi Nr. 585 *Noteikumi par uzņēmumu grāmatvedības kārtošanu un organizāciju*. Latvijas Vēstnesis, Nr. 151. 2003. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=80418> (skatīts 08.05.2016)
4. LR MK noteikumi Nr. 584 *Kases operāciju uzskaites noteikumi*. Latvijas Vēstnesis, Nr.150. 2003. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=80346> (skatīts 16.04.2016)
5. LR MK noteikumi Nr. 233 *Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi*. Latvijas Vēstnesis, Nr. 176, 2012. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=252578,%20skat%C4%ABts%2023.04.2016> (skatīts 23.04.2016)
6. Ekonomikas ministrija. Pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/tautsaimniecibas_attistiba/zinojums_par_la_tvijas_tautsaimniecibas_attistibu/ (skatīts 10.04.2016)
7. Valsts ieņēmumu dienests. Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=8&id=5437&hl=1> (skatīts 03.05.2016)
8. **Apsīte I.**, Uzņēmuma gada pārskats, Rīga, Izdevniecība "Lietišķās informācijas dienests", 2003, 366 lpp.
9. **Benze Jānis**, zinātniskais redaktors D. Vanags. Izdošana: Rīga : Auditorfirma "Grāmatvedis", 1998. 322.lpp.
10. **Boddy David**, „Management an introduction, fourth edition”, University of glasgow, pearson education limited, 2008, 728 lpp.
11. **Daft Richard L.**, „New era of management. Ninth edition”, Vanderbilt university, south-western, cengage learning, 2010, 698 lpp.
12. **Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I.,Svarinska A.**, Finanšu grāmatvedība, Rīga 2004, 246 lpp.

13. **Januška Marina**, Grāmatvedības uzskaitē praktiskajās situācijās, Rīga, Merkūrijs Lat, 300 lpp.
14. **Januška Marina**, Uzņēmuma uzskaites politikas veidošana un atjaunošana, Grāmatvedības dokumentu paraugi, Rīga, Merkūrijs Lat, 17.lpp
15. **Leibus Inguna**, Individuālā uzņēmēja grāmatvedība un nodokļi, Rīga 2007, 260 lpp.
16. **Marita Rurāne**, Finanšu menedžments. Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas n biznesa administrācijas augstskola, 2006. – 384.lpp.
17. **Millere Inta**, Grāmatvedības attīstība Latvijā, LU 2011, 239 lpp.
18. **Praude V.**, „Menedžments. Trešais pārstrādātais un papildinātais izdevums”, Izdevējs: SIA Burtene, 2012, 496 lpp.
19. **Saksonova Svetlana**, „Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā”, 312.lpp.
20. **Šneidere R.**, „Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai” 2009.g., Rīga, izdevējs:Lietišķas informācijas dienests, 232 lpp.
21. SIA Integrāls plus, Pieejams: <http://www.integralsplus.lv/gramatvedibas-vesture> (skatīts: 28.03.2016)
22. Lursoft, Pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers> (skatīts: 04.05.2016)
23. Datorprogramma Tilde Jumis, Pieejams: <http://www.tilde.lv/tildes-jumis-popularaka-gramatvedibas-programma> (skatīts: 08.05.2016)
24. Autores izstrādāts kursa darbs “Aktīvi un to novērtēšana bilancē” Rīga 2014, 35 lpp.
25. Autores izstrādāts kursa darbs “Pasīvi un to novērtēšana bilancē” Rīga 2015, 31 lpp.
26. Finanšu vadības nepublicētie lekcijas materiāli.
27. Uzņēmuma SIA “Grāmatvedība Jums” iekšējais(nepublicētais) materiāls.
28. Maksātspējas prognozēšanas nepublicētie lekcijas materiāli.

PIELIKUMI

**Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" 2012. gada bilance un peļņas vai
zaudējumu aprēķins**

Nr	AKTĪVS	Piezīmes numurs	Rinda s kods	Pārskat a perioda beigās	Gada sākum ā
1	2	3	4	5	6
1	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI				
I	Nemateriālie ieguldījumi:				
1	Attīstības izmaksas		10		
2	Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības		20		24
3	Citi nemateriālie ieguldījumi		21		
4	Nemateriālā vērtība		30		
5	Avansa maksājumi par nemateriāliem ieguldījumiem		40		
			45		
			46		
	NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ		50	0	24
II	Pamatlīdzekļi:				
1	Zemes gabali, ēkas un būves un ilggadīgie stādījumi		60		
2	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		65		
3	Iekārtas un mašīnas		70		
4	Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs		80	716	549
5	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas		90		
6	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem		95		
			97		
			98		
	PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ		100	716	549
II I	Ieguldījuma īpašumi:				
			103		
			104		
	IEGULDĪJUMA ĪPAŠUMI KOPĀ		107	0	0
IV	Bioloģiskie aktīvi:				
			109		
			110		
	BIOLOĢISKIE AKTĪVI KOPĀ		113	0	0
V	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi:				
1	Līdzdalība radniecīgās sabiedrības kapitālā		115		
2	Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām		120		
3	Līdzdalība asociēto sabiedrību kapitālā		130		
4	Aizdevumi asociētajām sabiedrībām		140		
5	Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi		150		
6	Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori		160		
7	Pašu akciju un daļas		170		
8	Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai		180		
9	Atliktā nodokļa aktīvs		182		

			185		
			186		
	ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ		190	0	0
1	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ		200	716	573
2	APGROZĀMIE LĪDZEKĻI				
I	Krājumi:				
1	Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli		210		
2	Nepabeigtie ražojumi		220		
3	Gatavie ražojumi un preces pārdošanai		230		
4	Nepabeigti pasūtījumi		240		
5	Avansa maksājumi par precēm		250		
6	Darba dzīvnieki un produktīvie dzīvnieki		260		
			265		
			266		
	KRĀJUMI KOPĀ		270	0	0
II	Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi		271		
			272		
			273		
	PĀRDOŠANAI TURĒTI ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMI KOPĀ		276	0	0
II	Debitori:				
I					
1	Pircēju un pasūtītāju parādi		280		51
2	Radniecīgo sabiedrību parādi		290		
3	Asociēto sabiedrību parādi		300		
4	Citi debitori		310	100	93
5	Neiemaksātās daļas sabiedrības kapitālā		320		
6	Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai		330	6591	6691
7	Nākamo periodu izmaksas		340	329	348
8	Uzkrātie ieņēmumi		342	1681	1632
			345		
			346		
	DEBITORI KOPĀ		350	8701	8815
IV	Īstermiņa finanšu ieguldījumi:				
1	Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā		360		
2	Pašu akcijas un daļas		370		
3	Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos		380		
4	Atvasinātie finanšu instrumenti		382		
			385		
			386		
	ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ		390	0	0
V	Nauda		400	4022	2976
2	APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ		410	12723	11791
	B I L A N C E		420	13439	12364
	P A S Ī V S	Piezīmes numurs	Rindas kods	Pārskata perioda beigās	Gada sākumā
	1	2	3	4	5
1	PAŠU KAPITĀLS:				
1	Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)		430	2000	2000
2	Akciju emisijas uzcenojums		440		

3	Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve		450		
4	Finanšu instrumenti pārvērtēšanas rezerve		452		
5	Rezerves:		455		
a	likumā noteiktās rezerves		460		
b	rezerves pašu akcijām vai daļām		470		
c	sabiedrības statūtos noteiktās rezerves		480		
d	pārējās rezerves		490		
			495		
			496		
8	Rezerves kopā		500	0	0
9	Nesadalīta peļņa:				
a	iepriekšējo gadu nesadalīta peļņa		510	6376	6797
b	pārskata gada nesadalīta peļņa		520	2696	1393
1	PAŠU KAPITĀLS KOPĀ		530	11072	10190
2	UZKRĀJUMI:				
1	Uzkrājumi pensijām un tamlīdzīgām saistībām		540		
2	Uzkrājumi paredzamajiem nodokļiem		550		
3	Citi uzkrājumi		560	321	458
			562		
			565		
	UZKRĀJUMI KOPĀ		570	321	458
3	KREDITORI				
I	ILGTERMIŅA KREDITORI:				
1	Aizņēmumi pret obligācijām		580		
2	Akcijās pārvēršamie aizņēmumi		590		
3	Aizņēmumi no kredītiestādēm		600		
4	Citi aizņēmumi		601		
5	No pircējiem saņemtie avansi		604		
6	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem		606		
7	Maksājамie vekseļi		608		
8	Parādi radniecīgajām sabiedrībām		610		
9	Parādi asociētajām sabiedrībām		620		
10	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi		625		
11	Pārējie kreditori		630		
12	Nākamo periodu ieņēmumi		633		
13	Neizmaksātās dividendes		634		
14	Atliktā nodokļa saistības		635		
			639		
	ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ		640	0	0
II	ĪSTERMIŅA KREDITORI:				
1	Aizņēmumi pret obligācijām		650		
2	Akcijās pārvēršamie aizņēmumi		660		
3	Aizņēmumi no kredītiestādēm		670		
4	Citi aizņēmumi		671	219	210
5	No pircējiem saņemtie avansi		680		
6	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem		690	181	112
7	Maksājамie vekseļi		700		
8	Parādi radniecīgajām sabiedrībām		710		
9	Parādi asociētajām sabiedrībām		720		
10	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi		730	1615	1373
11	Pārējie kreditori		740		
12	Nākamo periodu ieņēmumi		750		
13	Neizmaksātās dividendes		770		

14	Uzkrātās saistības		772	31	21
15	Atvasinātie finanšu instrumenti		774		
			775		
			776		
	ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ		780	2046	1716
3	KREDITORI KOPĀ		790	2046	1716
	B I L A N C E		800	13439	12364

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

Pārskata periods: 2012. gada 1. janvāra – 31. decembrim

(klasificēts pēc apgrozījuma izmaksu metodes)

Nr. p.k.	Rādītāja nosaukums	Piezīmes numurs	Rindas kods	Pārskata perioda beigās	Gada sākumā
1	1	2	3	4	5
1	Neto apgrozījums		10	22902	18972
2	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas		20	8844	6556
3	Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)		30	14058	12416
4	Pārdošanas izmaksas		40	870	629
5	Administrācijas izmaksas		50	8432	8523
6	Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi		60	189	118
7	Pārējie saimnieciskās darbības izmaksas		65	188	281
8	Ieņēmumi no līdzdalības meitas un asociēto sabiedrību kapitālos		70		
9	Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa aizdevumus		80		
10	Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi		90	1	6
11	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana		100		
12	Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas		110		
13			115		
14	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem		120	4758	3107
15	Ārkārtas ieņēmumi		130		
16	Ārkārtas izmaksas		140		
17	Ārkārtas peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem		150	4758	3107
18	Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu		160		
19	Atliktā nodokļa ieņēmumi vai izmaksas		165		
20	Pārējie nodokļi		170	2062	1714
21	Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem		180	2696	1393

**Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" 2013. gada bilance un peļņas vai
zaudējumu aprēķins**

Nr	AKTĪVS	Piezīmes numurs	Rinda s kods	Pārskat a perioda beigās	Gada sākum ā
1	2	3	4	5	6
1	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI				
I	Nemateriālie ieguldījumi:				
1	Attīstības izmaksas		10		
2	Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības		20		
3	Citi nemateriālie ieguldījumi		21		
4	Nemateriālā vērtība		30		
5	Avansa maksājumi par nemateriāliem ieguldījumiem		40		
			45		
			46		
	NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ		50	0	0
II	Pamatlīdzekļi:				
1	Zemes gabali, ēkas un būves un ilggadīgie stādījumi		60		
2	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		65		
3	Iekārtas un mašīnas		70		
4	Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs		80	323	716
5	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas		90		
6	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem		95		
			97		
			98		
	PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ		100	323	716
II	Ieguldījuma īpašumi:				
			103		
			104		
	IEGULDĪJUMA ĪPAŠUMI KOPĀ		107	0	0
IV	Bioloģiskie aktīvi:				
			109		
			110		
	BIOLOĢISKIE AKTĪVI KOPĀ		113	0	0
V	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi:				
1	Līdzdalība radniecīgās sabiedrības kapitālā		115		
2	Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām		120		
3	Līdzdalība asociēto sabiedrību kapitālā		130		
4	Aizdevumi asociētajām sabiedrībām		140		
5	Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi		150		
6	Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori		160		
7	Pašu akciju un daļas		170		
8	Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai		180		
9	Atliktā nodokļa aktīvs		182		

			185		
			186		
	ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ		190	0	0
1	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ		200	323	716
2	APGROZĀMIE LĪDZEKĻI				
I	Krājumi:				
1	Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli		210		
2	Nepabeigtie ražojumi		220		
3	Gatavie ražojumi un preces pārdošanai		230		
4	Nepabeigti pasūtījumi		240		
5	Avansa maksājumi par precēm		250		
6	Darba dzīvnieki un produktīvie dzīvnieki		260		
			265		
			266		
	KRĀJUMI KOPĀ		270	0	0
II	Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi		271		
			272		
			273		
	PĀRDOŠANAI TURĒTI ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMI KOPĀ		276	0	0
II	Debitori:				
I					
1	Pircēju un pasūtītāju parādi		280		
2	Radniecīgo sabiedrību parādi		290		
3	Asociēto sabiedrību parādi		300		
4	Citi debitori		310	46	100
5	Neiemaksātās daļas sabiedrības kapitālā		320		
6	Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai		330	6491	6591
7	Nākamo periodu izmaksas		340	335	329
8	Uzkrātie ieņēmumi		342	1710	1681
			345		
			346		
	DEBITORI KOPĀ		350	8582	8701
IV	Īstermiņa finanšu ieguldījumi:				
1	Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā		360		
2	Pašu akcijas un daļas		370		
3	Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos		380		
4	Atvasinātie finanšu instrumenti		382		
			385		
			386		
	ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ		390	0	0
V	Nauda		400	3217	4022
2	APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ		410	11799	12723
	B I L A N C E		420	12122	13439
	P A S Ī V S	Piezīmes numurs	Rinda s kods	Pārskata perioda beigās	Gada sākumā
	1	2	3	4	5
1	PAŠU KAPITĀLS:				
1	Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)		430	2000	2000
2	Akciju emisijas uzcenojums		440		

3	Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve		450		
4	Finanšu instrumenti pārvērtēšanas rezerve		452		
5	Rezerves:		455		
a	likumā noteiktās rezerves		460		
b	rezerves pašu akcijām vai daļām		470		
c	sabiedrības statūtos noteiktās rezerves		480		
d	pārējās rezerves		490		
			495		
			496		
8	Rezerves kopā		500	0	0
9	Nesadalīta peļņa:				
a	iepriekšējo gadu nesadalīta peļņa		510	593	6376
b	pārskata gada nesadalīta peļņa		520	7391	2696
1	PAŠU KAPITĀLS KOPĀ		530	9984	11072
2	UZKRĀJUMI:				
1	Uzkrājumi pensijām un tamlīdzīgām saistībām		540		
2	Uzkrājumi paredzamajiem nodokļiem		550		
3	Citi uzkrājumi		560	275	321
			562		
			565		
	UZKRĀJUMI KOPĀ		570	275	321
3	KREDITORI				
I	ILGTERMIŅA KREDITORI:				
1	Aizņēmumi pret obligācijām		580		
2	Akcijās pārvēršamie aizņēmumi		590		
3	Aizņēmumi no kredītiestādēm		600		
4	Citi aizņēmumi		601		
5	No pircējiem saņemtie avansi		604		
6	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem		606		
7	Maksājамie vekseli		608		
8	Parādi radniecīgajām sabiedrībām		610		
9	Parādi asociētajām sabiedrībām		620		
10	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi		625		
11	Pārējie kreditori		630		
12	Nākamo periodu ieņēmumi		633		
13	Neizmaksātās dividendes		634		
14	Atliktā nodokļa saistības		635		
			639		
	ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ		640	0	0
II	ĪSTERMIŅA KREDITORI:				
1	Aizņēmumi pret obligācijām		650		
2	Akcijās pārvēršamie aizņēmumi		660		
3	Aizņēmumi no kredītiestādēm		670		
4	Citi aizņēmumi		671	77	219
5	No pircējiem saņemtie avansi		680		
6	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem		690	158	181
7	Maksājамie vekseli		700		
8	Parādi radniecīgajām sabiedrībām		710		
9	Parādi asociētajām sabiedrībām		720		
10	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi		730	1627	1615
11	Pārējie kreditori		740		
12	Nākamo periodu ieņēmumi		750		
13	Neizmaksātās dividendes		770		

14	Uzkrātās saistības		772	1	31
15	Atvasinātie finanšu instrumenti		774		
			775		
			776		
	ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ		780	1863	2046
3	KREDITORI KOPĀ		790	1863	2046
	B I L A N C E		800	12122	13439

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

Pārskata periods: 2013. gada 1. janvāra – 31. decembrim

(klasificēts pēc apgrozījuma izmaksu metodes)

Nr. p.k.	Rādītāja nosaukums	Piezīmes numurs	Rindas kods	Pārskata perioda beigās	Gada sākumā
1	1	2	3	4	5
1	Neto apgrozījums		10	23822	22902
2	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas		20	5327	8844
3	Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)		30	18495	14058
4	Pārdošanas izmaksas		40	407	870
5	Administrācijas izmaksas		50	8248	8432
6	Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi		60	46	189
7	Pārējie saimnieciskās darbības izmaksas		65	442	188
8	Ieņēmumi no līdzdalības meitas un asociēto sabiedrību kapitālos		70		
9	Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa aizdevumus		80		
10	Pārējie procentu ieņēmumi un tam līdzīgi ieņēmumi		90	100	1
11	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana		100		
12	Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas		110		
13			115		
14	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem		120	9544	4758
15	Ārkārtas ieņēmumi		130		
16	Ārkārtas izmaksas		140		
17	Ārkārtas peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem		150	9544	4758
18	Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu		160		
19	Atliktā nodokļa ieņēmumi vai izmaksas		165		
20	Pārējie nodokļi		170	2153	2062
21	Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem		180	7391	2696

**Uzņēmuma SIA "Grāmatvedība Jums" 2014. gada bilance un peļņas vai
zaudējumu aprēķins**

N r	A K T Ī V S	Piezīmes numurs	Rinda s kods	Pārskata perioda beigās	Gada sākumā
	1	2	3	4	5
1	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI				
I	Nemateriālie ieguldījumi:				
1	Attīstības izmaksas		10		
2	Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības		20		
3	Citi nemateriālie ieguldījumi		21		
4	Nemateriālā vērtība		30		
5	Avansa maksājumi par nemateriāliem ieguldījumiem		40		
			45		
			46		
	NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ		50	0	0
II	Pamatlīdzekļi:				
1	Zemes gabali, ēkas un būves un ilggadīgie stādījumi		60		
2	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		65		
3	Iekārtas un mašīnas		70		
4	Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs		80	424	460
5	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas		90		
6	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem		95		
			97		
			98		
	PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ		100	424	460
II I	Ieguldījuma īpašumi:				
			103		
			104		
	IEGULDĪJUMA ĪPAŠUMI KOPĀ		107	0	0
IV	Bioloģiskie aktīvi:				
			109		
			110		
	BIOLOĢISKIE AKTĪVI KOPĀ		113	0	0
V	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi:				
1	Līdzdalība radniecīgās sabiedrības kapitālā		115		
2	Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām		120		
3	Līdzdalība asociēto sabiedrību kapitālā		130		
4	Aizdevumi asociētajām sabiedrībām		140		
5	Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi		150		
6	Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori		160		
7	Pašu akciju un daļas		170		
8	Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai		180		
9	Atliktā nodokļa aktīvs		182		

			185		
			186		
	ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ		190	0	0
1	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ		200	424	460
2	APGROZĀMIE LĪDZEKĻI				
I	Krājumi:				
1	Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli		210		
2	Nepabeigtie ražojumi		220		
3	Gatavie ražojumi un preces pārdošanai		230		
4	Nepabeigti pasūtījumi		240		
5	Avansa maksājumi par precēm		250		
6	Darba dzīvnieki un produktīvie dzīvnieki		260		
			265		
			266		
	KRĀJUMI KOPĀ		270	0	0
II	Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi		271		
			272		
			273		
	PĀRDOŠANAI TURĒTI ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMI KOPĀ		276	0	0
II	Debitori:				
1	Pircēju un pasūtītāju parādi		280	1037	
2	Radniecīgo sabiedrību parādi		290		
3	Asociēto sabiedrību parādi		300		
4	Citi debitori		310	6925	9301
5	Neiemaksātās daļas sabiedrības kapitālā		320		
6	Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai		330		
7	Nākamo periodu izmaksas		340	375	477
8	Uzkrātie ieņēmumi		342	1773	2433
			345		
			346		
	DEBITORI KOPĀ		350	10110	12211
IV	Īstermiņa finanšu ieguldījumi:				
1	Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā		360		
2	Pašu akcijas un daļas		370		
3	Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos		380		
4	Atvasinātie finanšu instrumenti		382		
			385		
			386		
	ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ		390	0	0
V	Nauda		400	4040	4577
2	APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ		410	14150	16788
	B I L A N C E		420	14574	17248
	P A S Ī V S	Piezīmes numurs	Rinda s kods	Pārskata perioda beigās	Gada sākumā
	1	2	3	4	5
1	PAŠU KAPITĀLS:				
1	Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)		430	2846	2846
2	Akciju emisijas uzcenojums		440		

3	Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve		450		
4	Finanšu instrumenti pārvērtēšanas rezerve		452		
5	Rezerves:		455		
a	likumā noteiktās rezerves		460		
b	rezerves pašu akcijām vai daļām		470		
c	sabiedrības statūtos noteiktās rezerves		480		
d	pārējās rezerves		490		
			495		
			496		
8	Rezerves kopā		500	0	0
9	Nesadalīta peļņa:				
a	iepriekšējo gadu nesadalīta peļņa		510	2332	844
b	pārskata gada nesadalīta peļņa		520	6658	10516
1	PAŠU KAPITĀLS KOPĀ		530	11836	14206
2	UZKRĀJUMI:				
1	Uzkrājumi pensijām un tamlīdzīgām saistībām		540		
2	Uzkrājumi paredzamajiem nodokļiem		550		
3	Citi uzkrājumi		560	655	391
			562		
			565		
	UZKRĀJUMI KOPĀ		570	655	391
3	KREDITORI				
I	ILGTERMIŅA KREDITORI:				
1	Aizņēmumi pret obligācijām		580		
2	Akcijās pārvēršamie aizņēmumi		590		
3	Aizņēmumi no kredītiestādēm		600		
4	Citi aizņēmumi		601		
5	No pircējiem saņemtie avansi		604		
6	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem		606		
7	Maksājамie vekseli		608		
8	Parādi radniecīgajām sabiedrībām		610		
9	Parādi asociētajām sabiedrībām		620		
10	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi		625		
11	Pārējie kreditori		630		
12	Nākamo periodu ieņēmumi		633		
13	Neizmaksātās dividendes		634		
14	Atliktā nodokļa saistības		635		
			639		
	ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ		640	0	0
II	ĪSTERMIŅA KREDITORI:				
1	Aizņēmumi pret obligācijām		650		
2	Akcijās pārvēršamie aizņēmumi		660		
3	Aizņēmumi no kredītiestādēm		670		
4	Citi aizņēmumi		671	48	110
5	No pircējiem saņemtie avansi		680	284	
6	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem		690	36	225
7	Maksājамie vekseli		700		
8	Parādi radniecīgajām sabiedrībām		710		
9	Parādi asociētajām sabiedrībām		720		
10	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi		730	1403	2315
11	Pārējie kreditori		740		
12	Nākamo periodu ieņēmumi		750		
13	Neizmaksātās dividendes		770		

14	Uzkrātās saistības		772	312	1
15	Atvasinātie finanšu instrumenti		774		
			775		
			776		
	ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ		780	2083	2651
3	KREDITORI KOPĀ		790	2083	2651
	B I L A N C E		800	14574	17248

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

Pārskata periods: 2014. gada 1. janvāra – 31. decembrim

(klasificēts pēc apgrozījuma izmaksu metodes)

Nr. p.k.	Rādītāja nosaukums	Piezīmes numurs	Rindas kods	Pārskata perioda beigās	Gada sākumā
1	1	2	3	4	5
1	Neto apgrozījums		10	34455	33896
2	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas		20	10419	7580
3	Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)		30	24036	26316
4	Pārdošanas izmaksas		40	859	579
5	Administrācijas izmaksas		50	12671	11736
6	Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi		60		65
7	Pārējie saimnieciskās darbības izmaksas		65	747	629
8	Ieņēmumi no līdzdalības meitas un asociēto sabiedrību kapitālos		70		
9	Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa aizdevumus		80		
10	Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi		90		142
11	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana		100		
12	Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas		110		
13			115		
14	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem		120	9759	13579
15	Ārkārtas ieņēmumi		130		
16	Ārkārtas izmaksas		140		
17	Ārkārtas peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem		150	9759	13579
18	Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata periodu		160		
19	Atliktā nodokļa ieņēmumi vai izmaksas		165		
20	Pārējie nodokļi		170	3101	3063
21	Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem		180	6658	10516

**Uzņēmuma SIA "Ardia" 2012. gada bilance un peļņas vai zaudējumu
aprēķins**

		2012	2011
	Paskaid- rojums	Ls	Ls
Aktīvs			
Ilgtermiņa ieguldījumi			
1. Nemateriālie ieguldījumi			
Nemateriālie ieguldījumi		0	0
II. Pamatlīdzekļi:			
1. Zemes gabali ēkas un būves		0	
2. Iekārtas un mašīnas			1 291
3. Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs		1 332	
Pamatlīdzekļi kopā:		1 332	1 291
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	9	1 332	1 291
Apgrozāmie līdzekļi			
I. Krājumi:			
4. Gatavie ražojumi un preces pārdošanai			
5. Avansa maksājumi par precī		184	184
6. DZĪVNIEKI		5 500	
Krājumi kopā:		5 684	184
II. Debitoru parādi:			
6. Pircēju un pasūtītāju parādi	11	1 672	1 531
7. Citi debitori	12	8 466	9 412
8. Nākamo periodu izdevumi	13		140
Debitori kopā:		10 138	11 083
IV. Naudas līdzekļi kasē un bankā	14	58	37
Apgrozāmie līdzekļi kopā:		15 880	11 304
Aktīvu kopsumma		17 213	12 595

		2012	2011
	Paskaidrojums	Ls	Ls
Pasīvs			
Pašu kapitāls:			
1. Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)		2 000	2 000
4. Nesadalītā peļņa		.	.
a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa		5 179	1 290
b) pārskata gada nesadalītā peļņa		4 539	3 889
Pašu kapitāls kopā:		11 718	7 179
Uzkrājumi			
1. citi uzkrājumi			
Uzkrājumi kopā	15	0	0
Kreditori:			
Ilgtermiņa kreditori			
1. Aizņēmumi no kredīt iestādēm			
2. Pārējie kreditori		0	0
Ilgtermiņa kreditori kopā	16	0	0
Īstermiņa parādi kreditoriem:			
3. Citi aizņēmumi			35
4. No pircējiem saņemtie avansi			
6. Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	17	3 233	2 541
7. Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	18	2 257	2 834
8. Pārējie parādi kreditoriem		5	5
9. Nākamo periodu ieņēmumi			
Īstermiņa parādi kreditoriem kopā		5 495	5 416
Pasīvu kopsumma		17 213	12 595

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

Pārskata periods: 2012. gada 1. janvāra – 31. decembrim

(klasificēts pēc apgrozījuma izmaksu metodes)

		2012	2011
	Paskaid- rojums	Ls	Ls
1	Neto apgrozījums	11 375	11 909
2	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	1 207	5 254
3	Bruto peļņa vai zaudējumi	10 168	6 655
4	Pārdošanas izmaksas	0	0
5	Administrācijas izmaksas	3 388	1 282
6	Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	353	398
7	Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgas ieņēmumi	0	0
8	Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas, avansā samaksātie nodokļi	984	479
9	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	5 443	4 495
10	Ārkārtas izmaksas	0	0
11	Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu	904	606
12	Atliktasi nodoklis	8	
13	Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	4 539	3 889

**Uzņēmuma SIA "Ardia" 2013. gada bilance un peļņas vai zaudējumu
aprēķins**

		2013	2012
	Paskaid- rojums	EUR	EUR
<u>Aktīvs</u>			
<u>Ilgtermiņa ieguldījumi</u>			
1. Nemateriālie ieguldījumi			
Nemateriālie ieguldījumi		0	0
<u>II. Pamatlīdzekļi:</u>			
1. Zemes gabali ēkas un būves		0	
2. Iekārtas un mašīnas		8 075	9 498
3. Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs		1 272	1 545
Pamatlīdzekļi kopā:		9 347	11 043
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	9	9 347	11 043
<u>Apgrozāmie līdzekļi</u>			
<u>I. Krājumi:</u>			
4. Gatavie ražojumi un preces pārdošanai			
5. Avansa maksājumi par precī		262	262
6. DZĪVNIEKI		7 826	7 826
Krājumi kopā:		8 088	8 088
<u>II. Debitoru parādi:</u>			
6. Pircēju un pasūtītāju parādi	11	916	1 215
7. Citi debitori	12	11 485	12 928
8. Nākamo periodu izdevumi	13		
Debitori kopā:		12 401	14 143
IV. Naudas līdzekļi kasē un bankā	14	41	55
Apgrozāmie līdzekļi kopā:		20 530	22 286
<u>Aktīvu kopsumma</u>		<u>29 877</u>	<u>33 330</u>

		2013	2012
	Paskaid- rojums	EUR	EUR
Pasīvs			
Pašu kapitāls:			
1. Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)		2 846	2 846
4. Nesadalītā peļņa		.	.
a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa		13 827	15 250
b) pārskata gada nesadalītā peļņa		-7 373	-7 373
Pašu kapitāls kopā:		9 300	10 724
Uzkrājumi			
1. citi uzkrājumi			
Uzkrājumi kopā	15	0	0
Kreditori:			
Ilgtermiņa kreditori			
1. Aizņēmumi no kredīt iestādēm		8 277	8 277
2. Pārējie kreditori		0	0
Ilgtermiņa kreditori kopā	16	8 277	8 277
Īstermiņa parādi kreditoriem:			
3. Citi aizņēmumi			300
4. No pircējiem saņemtie avansi			
6. Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	17	4 083	6 387
7. Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	18	2 339	3 277
8. Pārējie parādi kreditoriem			2
9. Nākamo periodu ieņēmumi			
Īstermiņa parādi kreditoriem kopā		6 422	9 966
Pasīvu kopsumma		25 517	28 967

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

Pārskata periods: 2013. gada 1. janvāra – 31. decembrim

(klasificēts pēc apgrozījuma izmaksu metodes)

		2013	2012
	Paskaid- rojums	EUR	EUR
1	Neto apgrozījums	12 311	15 129
2	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	3 590	5 293
3	Bruto peļņa vai zaudējumi	8 721	9 836
4	Pārdošanas izmaksas	0	0
5	Administrācijas izmaksas	8 491	13 661
6	Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	353	2 513
7	Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgas ieņēmumi	0	0
8	Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas, avansā samaksātie nodokļi	588	1 036
9	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	-710	-7 373
10	Ārkārtas izmaksas	0	0
11	Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu	7	
12	Atliktasi nodoklis	8	
13	Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	-710	-7 373

**Uzņēmuma SIA "Ardia" 2015. gada bilance un peļņas vai zaudējumu
aprēķins**

		2015	2014
	Paskaid- rojums	EUR	EUR
Aktīvs			
Ilgtermiņa ieguldījumi			
1. Nemateriālie ieguldījumi		0	0
Nemateriālie ieguldījumi		0	0
II. Pamatlīdzekļi:			
1. Zemes gabali ēkas un būves		0	
2. Iekārtas un mašīnas			
3. Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs			
Pamatlīdzekļi kopā:	9	0	0
Aizdevumi		7 583	3 970
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā		7 583	3 970
Apgrozāmie līdzekļi			
I. Krājumi:			
4. Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	10	0	0
Krājumi kopā:		0	0
II. Debitoru parādi:			
6. Pircēju un pasūtītāju parādi	11	969	1 277
7. Citi debitori	12	66	5
8. Nākamo periodu izdevumi			
Debitori kopā:		1 035	1 282
IV. Naudas līdzekļi kasē un bankā	13	371	42
Apgrozāmie līdzekļi kopā:		8 988	1 324
Aktīvu kopsumma		8 988	5 294

		2015	2014
	Paskaidrojums	EUR	EUR
Pasīvs			
Pašu kapitāls:			
1. Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	14	1	1
4. Nesadalītā peļņa		.	
a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa		610	861
b) pārskata gada nesadalītā peļņa		-4 490	528
Pašu kapitāls kopā:		-3 879	529
Uzkrājumi			
1. citi uzkrājumi			
Uzkrājumi kopā		0	0
Kreditori:			
Ilgtermiņa kreditori			
1. Aizņēmumi no kredīt iestādēm			0
2. Pārējie kreditori		0	0
Ilgtermiņa kreditori kopā		0	0
Īstermiņa parādi kreditoriem:			
3. Citi aizņēmumi		586	586
4. No pircējiem saņemtie avansi			
6. Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	16	11 904	3 928
7. Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	17	366	250
8. Pārējie parādi kreditoriem		12	
9. Nākamo periodu ieņēmumi			
Īstermiņa parādi kreditoriem kopā		12 867	4 764
Pasīvu kopsumma		8 988	5 294

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

Pārskata periods: 2015. gada 1. janvāra – 31. decembrim

(klasificēts pēc apgrozījuma izmaksu metodes)

		2015	2014
	Paskaid- rojums	EUR	EUR
1	Neto apgrozījums	16 292	19 198
2	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	19 066	15 245
3	Bruto peļņa vai zaudējumi	-2 773	3 953
4	Pārdošanas izmaksas	0	0
5	Administrācijas izmaksas	68	1 395
6	Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	56	124
7	Pārējie procentu ieņēmumi un tam līdzīgas ieņēmumi	0	0
8	Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas, avansā samaksātie nodokļi	127	177
9	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	-3 024	2 256
10	Ārkārtas izmaksas	0	
11	Mikrouzņēmuma nodoklis	1 466	1 728
12	Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	-4 490	528

Diplomdarbs SIA“Grāmtavedība Jums” izstrādāts LU Ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Suzana Gašpuite

(paraksts, datums)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: asoc. prof. I. Romanova

(paraksts, datums)

Recenzents: prof. L.Kavale

Darbs iesniegts Grāmatvedības un audita katedrā (datums)

Metodiķe: Alla Ščukina

(paraksts)

Darbs aizstāvēts diplomdarba pārbaudījuma komisijas sēdē:

.....

(datums, protokola Nr., vērtējums)

Komisijas sekretāre:

(vārds, uzvārds, paraksts)